

Ἰδικτον τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου ἀνατεθέν ἐν τῷ τρίτῳ νάρθηκι τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας πλησίον τῆς καλουμένης Δικυμβάλου

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
 5 αὐτοκράτωρ εὐσεβέστατος εἰρηνικὸς Φλάβιος Κωνσταντίνος πιστὸς ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ θεῷ βασιλεὺς τοῖς τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν παντὸς λαοῦ τοῦ οἰκοῦντος ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ ἡμῶν καὶ βασιλίδι πόλει.

Στήριγμα καὶ θεμέλιος τῆς ἐκ τῆς ἄνω ῥοπῆς πεπιστευμένης ἡμῖν χριστιανικωτάτης
 10 πολιτείας καθέστηκεν ἡ πρὸς τὸ θεῖον πίστις ἀκλινής τε καὶ ἀδιάσειστος, ἐν ᾗ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ ὡς ἰδίαν οἰκίαν τὴν ἐκκλησίαν ἀνωκοδόμησε καὶ ὡς παμβασιλεὺς τὸν τῆς ἡμετέρας βασιλείας θρόνον ἵδρυσεν καὶ τὸ τῆς αὐτοκρατορίας ἡμῖν ἐνεχείρισε σκῆπτρον· καθάπερ γὰρ τινὰ πέτρην ὑψηλὴν καὶ μετέωρον καὶ οἶον οὐρανοῦ καὶ γῆς κειμένην μεταίχμιον τὴν πρὸς αὐτὸν ἡμῖν ὁ σωτὴρ σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι μυστικὴν
 15 ὁμολογίαν ὑπέδειξεν, ἵνα δι' αὐτῆς ὡς διὰ μέσης κλίμακος πρὸς τὴν οὐράνιον πολιτείαν ἐπαναγώμεθα καὶ θειοτέρας βασιλείας τὸ κράτος ἀναδησώμεθα. ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ τοῦ λογιζομένου τὰς βάσεις ἐπήξαμεν, ἐφ' ἧς ἐστάναι παγίως ἐτάχθημεν καὶ ἥς ἀσφαλῶς ἔχεσθαι τοὺς ὑπὸ χεῖρα προστάττομεν, ἵνα μὴ τις ἐξ ἀπροσεξίας εὐρίπιστος ὑπὸ τοῦ πονηροῦ καὶ μεταρσίου πνεύματος ἐξωθούμενός τε καὶ κρημνιζόμενος πρὸς τὸ τῆς δυσσεβείας κατὸλι-
 20 σθήσει βάραθρον.

Ἀεὶ μὲν φίλον τῷ μισανθρώπῳ δαίμονι χωρίζειν ἀπὸ θεοῦ τὸν κατ' εἰκόνα θεοῦ καὶ πολυτρόποις ἀπάταις παρασφάλλειν τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ σπουδαιότερόν τε καὶ ἐργωδέστερον τοῦ τῆς εὐσεβείας καταγωνίζεσθαι καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀνασοβεῖν τὴν κατάστασιν. ὁ δὲ καὶ προσεχῶς ἐπὶ τῶν προλαβόντων χρόνων ἐπεδείξατο
 25 καὶ τὸν κατ' ἀλλήλων ἄρασθαι πόλεμον τὰς ἐκκλησίας ὑπέθετο δι' ὧν ὀργάνων εἰς τοῦτο συνασπιζόντων ἐφεύρατο, τῷ μὲν ἱερατικῷ σχήματι τε καὶ προκαλύμματι τὴν δολερὰν συσκιαζόντων διάνοιαν, τοῖς δὲ φιλοχρίστοις λαοῖς ὀλέθριον ἐρευγομένων κατήχησιν. ἐνὸς

9 – 10 cf. Lc. 22,32 11 – 16 cf. Mt. 16,18 21 cf. Gen. 1,26 – 27

9 cf. ACO ser. II vol. I p. 61,33 et 81,14

ΜΤΟ

1 φιλοχρίστου καὶ εὐσεβεστάτου Μ 5 φλάβιος] φιλόχριστος Τ φλάβιος λαμπρότατος φιλόχριστος
 κωνσταντίνος Ο 6 τοῖς] τῆς Ο παντὸς τοῦ λαοῦ Ο 7 ἡμῶν om. Μ 9 τῆς¹ om. Μ
 ῥοπῆς τῆς πεπιστευμένης Μ 11 ἀνωκοδόμησε] ὠκοδόμησε Μ 12 ἵδρυσεν] ἀνίδρυσεν Μ ἐνεχεί-
 ρισε] ἐνεχείρησε Ο 18 εὐρίπιστος] εὐρίπιοτος Τ 19 ἐξωθούμενός] ἐξουθενούμενος Ο 21 μὲν
 γὰρ φίλον Ο 26 ἐφεύρατο] ἐφηύρατο Τ

*In nomine domini et dominatoris Iesu Christi <dei et> saluatoris nostri imperator
piissimus pacificus Flavius Constantinus fidelis in Iesu Christo deo imperator
edictum Christo dilecto omni populo nostro habitanti in occiduis partibus.*

Firmamentum ac fundamentum superno nutu credite nobis christianissime extitit rei-
publicae fides in deum inflexibilis et inconcussibilis, in qua Christus deus noster <et>
tamquam propriam domum suam *construxit ecclesiam* et sicut rex omnium imperii nostri
sedem constituit principatusque nobis sceptrum commisit. sicut enim quandam *petram*
excelsam atque sublimem et ut caeli terraeque in consortio constitutam mysticam confes-
sionem, quae in eum cum patre et spiritu est, saluator nobis ostendit, ut per eam tamquam
per mediam scalam ad celestem conuersionem reducamur diuinioreque regni potentia
coronemur *super hanc petram* cogitationis nostrae gressus infiximus, super quam firmiter
stare praecipimur quamque cautius tenere subiectos precipimur, ne quisquam ut minus
att<en>tus [attonitus] exagitetur a maligno et instabili spiritu expulsusque atque preci-
pitatus in impietatis uoraginem delabatur.

Etenim desiderabile est demoni, qui generi humano semper infestus est, separare
hominem a deo, qui factus est *ad imaginem dei*, et multimodis deceptionibus fallere, sed
nihil est ei sic studiosius atque officiosius quam pietatem oppugnare et ecclesiasticae pacis
statum perturbare. quod et nuper elapsis temporibus demonstraui atque aduersum inui-
cem ecclesias proelia sumere persuasit per instrumenta, quae ad hoc una secum confligerent
adinuenit, sub sacerdotalem scilicet habitum et indumentum dolosam intentionem obcae-
lantia, Christi uero amatoribus populis laetalem institutionem eruptuantia. unius quippe

VP BR MNL

2 pium edictum constantini īm̄p̄. p̄p̄. aug. in nomine M edictum imperatoris de fide. in nomine L et¹]
e N τοῦ θεοῦ καὶ = <dei et> om. VP BR MNL saluatoris] salm P imperator] imperatur VP
3 deo om. VP imperator] imparator V imponit L 4 edictum] aeditum N occiduis
partibus] hocciduis patribus V 6 ac] et R L christianissime] cyhistia M cristianissime L
extitit] exsistit VP 7 fides] fidis B¹ deum] deo BR inconcussibilis] inconprehensibilis R
καὶ = <et> om. VP BR MNL 8 tamquam] tanquam M²L propriam] proprium BR ecclesiam]
ecclaesiam P aecclesiam N rex om. VP ex N 9 principatusque] principatu B pe-
tram] petrum VP 10 atque] atquae P sublimem] sublimen B constitutam mysticam] constituta
mystica B¹ mysticam] mysticam M 11 est et saluator VP 12 scalam] sellam L 14 stare
om. B praecipimur] praecepimur B cautius] caucius P M subiectos] subiectus V B¹R
subiectos N precipimur] praecipimus M 14–15 ἐξ ἀττροσεξίς = minus att<en>tus] minus attonitus
VP BR MNL 15 μεταρσίον = instabili (sublimi – ἀστέτου) instabili] instabilis V stabili N
15–16 precipitatus] precipatus V precipitatur N 16 delabatur] delabatur L 17 generi] generis
B geri N¹ humano] umano P infestus] infectus V R separare] separe V¹ 18
multimodis] multimodus V¹ multis modis R deceptionibus] diceptionibus V¹ diceptionibus
V² 19 nihil] nichil R N officiosius] offitiosius P B oppugnare] obpugnare B ecclesiasticae
pacis] ecclesiasticam pacem M²L 20 statum om. MNL elapsis] aelapsis B lapsis MNL
aduersum] aduersus R MNL 21 proelia] proelias P² praelia B M 22 sacerdotalem ... habitum
et indumentum] sacerdotali ... habitu et indumento M dolosam om. MNL 22–23 obcaelantia]
abcelantiam R MNL 23 institutionem] institucionem V institutione P eruptuantia] eructuantia
BR M (cf. 483,4) unius] unus V M¹N

γὰρ θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἐνανθρωπήσεως ἡγουν ἐπὶ τῶν αὐτοῦ δύο φύσεων, τῆς θείας φαμέν καὶ ἀνθρωπίνης ἐκαινούργησαν θέσπισμα ὥστε καὶ μίαν ἐντεῦθεν ἐπὶ Χριστοῦ φύσιν ἀσυμφανῶς εἰσηγήσασθαι βούλεσθαι τὴν τῆς παλαιότητος ἐκείνης καὶ διεφθαρμένης συγχύσεως ἀναχαλκεύσαντες αἵρεσιν, μεθ' ἧς Ἀπολινάριος μὲν 5 ἀπώλετο, Θεμίστιος δὲ ὁ ἀθέμιτος ἀνατεθεμάτισται καὶ Εὐτυχῆς καὶ Διόσκορος τῇ ἀλλήλων κακοδοξίᾳ συγκαθηρέθησαν καὶ πάντες οὗτοι καὶ οἱ κατ' ἴχνος μὲν τούτων βαδίσαντες, ἀντιστρόφως δὲ τῆς ἀληθείας ὁδεύσαντες συνοδικαῖς τε καὶ πατρικαῖς συγκατεδικάσθησαν ψήφοις.

Ταύτης ἐφεξῆς τῆς νόσου ταῖς ἐκκλησίαις μετέδωκαν καὶ οἱ πρὸ τῶν ἡμετέρων χρόνων 10 ἀνιέροι ἱερεῖς τὰς ἐκκλησίας διαστροφῶς ἰθύναντες εἰσὶ δὲ οὗτοι Θεόδωρος ὁ τῆς Φαράν γεγεννημένος ἐπίσκοπος, Σέργιος τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως γενόμενος πρόεδρος, ἔτι δὲ καὶ Ὀνώριος ὁ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάππας γενόμενος ὁ τῆς αἵρέσεως βεβαιωτῆς καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ προσμαχόμενος καὶ Κῦρος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων μὲν τὴν προεδρίαν λαχών, ἀκυρώσαι δὲ σπεύσας τῆς ὀρθοδοξίας τὰ δόγματα, ὁμοίως 15 Πύρρος, Παῦλος καὶ Πέτρος, οἱ τῆς βασιλίδος ἡμῶν ταύτης πόλεως τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὑπαλλήλως διαδεξάμενοι καὶ τῆς διαστροφῆς τὴν ὑπόθεσιν ἀμοιβαδὸν ἀλλήλοις διακομίσαντες. τούτων ἀπάντων ἐκδικηταὶ καὶ συναιρέται κακοὶ κακῶ(ν) ἐπανέστησαν Μακάριος ὁ τῆς Ἀντιοχείων γενόμενος πρόεδρος καὶ Στέφανος ὁ αὐτοῦ φοιτητῆς καὶ τῆς ἀπονοίας εἰσηγητῆς, καὶ Πολυχρόνιος ὁ πολλῶν χρόνων συγγηράσας τῇ πολιᾷ τῆς 20 αἵρέσεως, οἱ καὶ τοσοῦτον οἷς ἠκολούθησαν παρεζήλωσαν καὶ τῷ τῆς ἀσεβείας οἴστρω τὴν ψυχὴν ἐξεκαύθησαν, ὥστε καὶ διασπᾶν καὶ κατατέμνειν ἄλληλα τὰ μέλη Χριστοῦ τοὺς

21 cf. 1. Cor. 6,15

MTO

2 δύο αὐτοῦ O 4–5 μὲν ἀπώλετο] ἐναπώλετο M 10 ἱερεῖς ἀνιέρως O διαστροφῶς om. O
 ὁ om. M 15 πέτρος καὶ παῦλος O 16 τὴν om. M 17 malorum = κακῶ(ν)] κακῶς MTO
 21 καὶ! om. O

uoluntatis et unius operationis in incarnatione saluatoris atque in duabus eius naturis, diuina famur et humana, nouitatem sancxerunt, quatenus et unam ex hoc in Christo naturam ex inprouiso excogitarent introducere antike illius et corruptibilis confusionis heresem reconfantes, cum qua Apollinaris quidemisperiit, Themestius uero nefandus anathematus est <et> Eutyches et Dioscorus cum sua pessima secta simul deiecti sunt et omnes hii et quiqui uestigia eorum secuti sunt, e regione autem ueritatis ierunt synodalibus simul et paternis condemnati sunt sententiis.

Huiusmodi denique contagione ecclesias attaminauerunt etiam hii, qui ante nostra tempora sacrilegi sacerdotes ecclesias peruerse gubernarant. sunt autem hii Theodorus qui fuit Pharan episcopus, Sergius qui fuit nostrae a deo conseruandae regiae urbis antistes, adhaec et Honorius qui fuit antiquae Romae papa, huiusmodi hereseos confirmator qui etiam sui extitit oppugnator, Cyrus quoque qui Alexandrinorum quidem praesulatum sortitus est, infringere autem orthodoxa dogmata studuit, similiter et Pyrrhus, Paulus et Petrus, huius regiae nostrae ciuitatis patriarchicae sedis alterutrum successores qui peruersionis uitium uicissim in inuicem transmiserunt. quorum omnium ultores et opitulatores mali malorum superinsurrexerunt Macarius qui fuit Antiochenorum antistes et Stephanus eius discipulus et praeuaricationis instructor, et Polychronius qui multo tempore haereticae uetustati consenuit, qui in tantum quos secuti sunt aemulati sunt impietatisque furia suam animam cremauerunt, ut etiam discernere atque dissecare inuicem

VP BR MNL

2 diuina] diuine V ^P	diuinae L	famur et] famularet MNL	humana] humanam VP	sanc-
xerunt] sanxerunt V R NL	quatenus] quatenus V	et unam om. BR	christo] christi MN	
3 ex] et V L	inprouiso] inprouisio N	introducere] interducere V	corruptibilis] corruptilis V	
4 reconfantes] circumflantes R	apollinaris] apollonaris V	apolinaris B L	apolonaris R	
appollenaris M	disperiit] dispar B ¹ R	themestius] temestius VP R	theomestius M ¹ NL	5
anathematus] anathamatus V	anathimatus B	anathematizatus R	καὶ = <et> om. VP BR MNL	
eutyches] eothices B ¹	euthices B ²	eothiches R	eutices MN	eutyces L
duoscorus V	diocorus N	sua] su B ¹	simul] semul B	6 hii] hi M ²
MNL	eorum uestigia VP	e regione] et regionem L	ierunt] inirunt B	iniert R
syno-	dalibus] sydalibus V	sinodalibus B	7 simul] semul B	condemnati] condempnati BR MNL
8 denique om. N	contagione] cogitatione R L	hii] hi MNL	9 tempora] tepora V ¹	sa-
crllegi] sacraleгии VP	sacrileгии M ¹ NL	peruerse] peruersa B	gubernarant] gubernaraent V	
gubernarent P	hii] hi M ²	10 pharan] faran BR	11 antistes] antestis V	antistites B
adhaec] adhuc R	hereseos] hereos P ¹	hereseus B	11 – 12 confirmator] confirmatur V	12
extitit] exstitit V	exsititit P	oppugnator] obpugnator B	quoque om. V	qāq P
qui	fuit alexandrinorum V	13 praesulatum] pre salutem V ¹	praesolatum B ¹	infringere] infirmgere
P	orthodoxa] ortodoxa V	theodoxa R	studuit] custodiuit MNL	pyrrhus] pyrus P
pyrrus BR MNL	14 et om. N	patriarchicae] patriarchi V	patriarchae BR M	patriarchice
N	patriarchite L	15 peruersionis] persionis V	uitium] uicium BR	uicissim] uicissem B
in om. N	ultores] cultores BR	16 opitulatores] opilatores V ¹	ἐπαπέστησαν = superinsur-	
rexerunt	macarius] macharius R M	antiochenorum] anthiocenorom V	anthiochanorum B	
antiochianorum R	antiochenorum MNL	16 – 17 antistes] antestis V	antistites B	17
stephanus] sthephanus P ¹	eius P ² add.	instructor] substructor BR	polychronius] polichronius	
V	polychronus P	policionius BR L	polycronius M	multo] multe V
multorum L	18 tantum] tantantum V	aemulati] emulati BR MNL	19 impietatisque] impietatisqui VP	
furia] fuera V ²	furiam B MNL	cremauerunt] crenamauerunt V ¹	discernere] disserpere R	
dissecare] dissecare R	inuicem] in inuicem V			

φιλοχρίστους ἀνέπεισαν, ὡς μηδὲ βαρβάροις τοσοῦτον ὅπόσον Χριστιανοῖς Χριστιανούς ἀνταμύνεσθαι τὴν τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν πρὸς ἑαυτοὺς ταραχὴν καὶ διάστασιν φιλοτιμίαν καὶ εὐφροσύνην ἀντὶ τοῦ πενθεῖν λογισάμενοι.

Ἄλλ' ἡμεῖς τοῖς ἄνωθεν εὐσεβῶς τε καὶ συνωνύμως προβεβασιλευκόσι παραμιλλώμενοι
 5 τῷ τε περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἀνακαιόμενοι ζήλω καὶ τὰς ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐν εἰρηναίᾳ τάξει διατελεῖν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας πρῶτον ἔργον τιθέμενοι πορρωτέρω τὰ τῆς βλάβης διήκειν δεινότατον ἡγησάμεθα. διὸ καὶ τὴν πανίερρον ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν ἔκτην συγκαλέσαντες σύνοδον ὡς ταῖς πρὸ αὐτῆς ἀγίαις πέντε οἰκουμενικαῖς συνόδοις ἐφάμιλλον εἰς μέσον ἄγεσθαι τῶν ἐσφαλμένων δογμάτων, ταυτὸν δὲ λέγειν
 10 καινουργημάτων, τὰς προτάσεις διεταξάμεθα. ἥτις ἀγία σύνοδος ἕκαστα δοκιμάσασά τε καὶ ἀνακρίναςα τοὺς μὲν τὸ τῆς ὀρθῆς δόξης ἀνασεύοντας κήρυγμα καὶ τὸ τοῦ Χριστοῦ σκανδαλίζοντας ποίμνιον τῆς ἱερατικῆς αὐλῆς ἐξωστράκισεν, ὅρον δὲ θεοψήφιστον καὶ τὰς ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας συνάγοντα εἰς ἕνωσιν ἐθεμάτισε τοῖς μὲν εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς ἀκολουθοῦντα θεσπίσμασι, ταῖς δὲ εἰρημέναις ἀγίαις πέντε καὶ οἰκουμενικαῖς συνόδοις συνάδοντα. διὸ καὶ ἡμεῖς τὰ παρ' αὐτῶν ὁροθετηθέντα κυρῶσαι τε καὶ
 15 βεβαιῶσαι βουλόμενοι τὸ παρὸν εὐσεβὲς ἴδικτον ἐκτιθέμεθα τῆς ἀληθοῦς περὶ τὸ θεῖον πίστεως κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς θεσμούς διαγορεῦον τὴν ὁμολόγησιν.

Πιστεύομεν εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τριάδα ἐν μονάδι καὶ μονάδα ἐν τριάδι, μίαν οὐσίαν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι. μονάδα μὲν διὰ τὴν φυσικὴν ἐνότητα καὶ
 20 κυριότητα, τριάδα δὲ διὰ τὴν τρισυπόστατον τελειότητα καὶ τὸν πλοῦτον τῆς ὑπερφουῶς ἀγαθότητος. μονὰς γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ τριάς ἐνιζομένη θεότητι καὶ τριάς ὡς ἀληθῶς ἡ μονὰς διαιρουμένη ταῖς ἰδιότησι καὶ οὐ μεριζομένη τῇ ἀϊδιότητι. αὕτη τε ἑαυτῇ συναΐδιος καὶ τὴν οὐσίαν ὁμότιμος. οὐ γὰρ ἐστὶν αἰὼν, ὅτε μὴ τῷ πατρὶ συνῇ ὁ υἱός. πῶς γὰρ ἂν καὶ

MTO

1 χριστιανοῖς] χριστιανούς O χριστιανούς] χριστιανοῖς T 2 ἀνταμύνεσθαι] ἀνταμύνασθαι O
 1–2 ἀνταμύνεσθαι χριστιανοῖς τὴν O 2 ἑαυτοῦς] ἑαυτὰς TO(?) 4 συνωνύμως] ὁμωνύμως M
 5 τε] δὲ M 7 πορρωτέρω] περαιτέρω O τὰ] διὰ T¹ 8–9 πέντε καὶ οἰκουμενικαῖς O 13
 θεοῦ] χριστοῦ O 15 ὁροθετηθέντα] ὁρισθέντα O 21 τριάς ὡς] τρισσῶς M 22 ἑαυτῇ] ἑαυτῆς
 M 23 τῷ πατρὶ μὴ O ἂν om. M καὶ om. O

membra Christi Christo dilectos persuaderent, ut nec barbari tantum quantum Christiani Christianos oppugnarent sanctorum ecclesiarum adinuicem perturbationem atque discidium aemolumentum atque laetitiam pro luctu reputantes.

Uerum nos eos qui ab origine piaae atque aequiuoco nomine ante nos regnauerunt [et] exaequari cupientes zeloque rectae et intemeratae fidei conflagrantes atque sanctas dei ecclesias in pacis ordine perseuerare temporibus nostri imperii principale opus statuentes porro protelari huiusmodi lesionem miserrimum aestimauimus. unde et hoc sacratissimum et uniuersale sextum conuocantes concilium utpote parile praecedentium sanctorum quinque uniuersalium conciliorum in medium deducere falsorum dogmatum, hoc est nouitatum propositiones decreuimus. quod sanctum concilium singula quaeque perpendens atque discernens eos quidem qui orthodoxae fidei praedicationem concusserunt et Christi gregem scandalizauerunt a sacerdotali ouile eliminauit, definitionem uero a deo institutam et sanctas dei ecclesias in unitate congregantem constituit euangelicas quidem et apostolicas consequentem sanctiones, memoratis autem sanctis et uniuersalibus quinque conciliis consonantem. idcirco et nos quae ab eis definita sunt corroborare atque firmare cupientes praesens pium aedictum edidimus uerae circa diuinitatem fidei secundum ecclesiastica statuta annuntians confessionem.

Credimus in patrem et filium et spiritum sanctum, trinitatem in unitate et unitatem in trinitate, unam substantiam in tribus subsistentiis. unitatem quidem propter naturalem unionem ac dominationem, trinitatem uero propter trium subsistentiarum perfectionem et diuitias superexsistentis bonitatis. unitas quippe uere est trinitas, quia unita est deitate, et trinitas uere est unitas diuisa proprietatibus et non dispersita aeternitate. ipsa etenim sibi consepiterna est et essentia aequalis honoris est. nec enim exstitit saeculum, quando

VP BR MNL

1 membra] menbra L dilectos] dilectus V B¹ dilecto M¹ nec M² add. 2 christianos] christianas P oppugnarent] obpugnarent B M ecclesiarum] ecclesiarium P² 2–3 discidium] dissidium R 3 aemolumentum] oemolumentum V¹ R oemolumentum V² emolumentum B L aemolumentum M aemulamentum N laetitiam] laeticiam V letitiam N letitia L luctu] lucto B MNL lucro R 4 piaae] pie MNL [et] om. M² 5 conflagrantes] confraglantes VP 6 nostri] nostris B principale] principali VP 7 protelari] proterari N lesionem] inlesionem BR dilectio non M lectionem NL aestimauimus] aestimabimus V 8 utpote] utpute BR ut L praecedentium] procedentium V 9 nouitatum] nouita R 10 propositiones] propositionis V propositionis P B¹R sanctum] secundum L quaeque] quequae P perpendens] perpendens V 11 praedicationem] praedicatione N 12 scandalizauerunt] scandalizarunt P¹ eliminauit] elimauit V institutam] institutum R 13 in ... apostolicas om. M unitate] unitatem L euangelicas] euuangelicas R NL quidem et apostolicas om. N apostolicas] apostolicas R 14 memoratis] memoriatis V (!) 15 idcirco] idcirco P¹ 16 praesens] praesente B aedictum] edictum BR MN¹L edidimus] aedidimus N 16–17 edidimus ... statuta M² marg. 16 uerae] uera V uere BR M²NL 17 annuntians] annuncians V adnuntians BR 18 credimus] cremus V L marg.: fides trinitatem] trinitate N 19 trinitate] trinitatem N substantiam] substantia V subsistentiis] substantiis N 20 unionem] unionem R ML τρις-υπόστατον = trium subsistentiarum subsistentiarum] substantiarum V 21 diuitias] diuicias V ὑπερφυοῦς = superexsistentis (super <naturam>?) superexsistentis] superexsistentis B¹ MNL unitas] unitatis V 21–22 quia ... unitas om. N 21 unita] unanita B¹ deitate] deitati BR deitas L 22 uere] uera V N aeternitate] eternitate P R L 23 exstitit] extitit BR MNL saeculum] saeculum P secundum L

- κληθείη πατήρ μὴ συνάναρχον ἔχων υἱόν; οὐδὲ „ἦν ὅτε οὐκ ἦν“ σὺν ἀμφοῖν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. εἰς ὧν τὰ τρία θεὸς σὺν ἀλλήλοις νοούμενα μόνῃ τῇ καθ' ἑκάστον διαφορᾷ ἐν τῷ κοινῷ τῆς οὐσίας ἀδιαίρετως διαιρούσης τὸ πρόσωπον μόνος γὰρ πατήρ ὁ πατήρ, μόνος υἱὸς ὁ υἱός, μόνον ἅγιον πνεῦμα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ταύταις γὰρ ταῖς διαφοραῖς οὐκ ἀντιστρέφει πρὸς ἀλλήλα, ἀλλ' ἐν τούτοις μὲν „ἀδιαίρετως διαιροῦνται“, κοινωνοῦσι δὲ τῇ τῆς οὐσίας ἐνότητι. τριάς ἀπλή τε καὶ ἀμερῆς καὶ ἀσύνθετος ἐκ τριῶν τελείων αὐτοτελῆς τε καὶ ὑπερτέλειος, μιᾷ φύσει τε καὶ θεότητι καὶ ἐνὶ θελήματι καὶ μιᾷ ἐνεργείᾳ δοξαζομένη. „ὧν γὰρ ἡ φύσις μία, τούτων καὶ ἡ θέλησις καὶ ἡ ἐνέργεια μία“, καθάπερ ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ τοῦ κόσμου φωστήρ καὶ θεοφόρος Βασίλειος.
- 10 Ὁμολογοῦμεν δὲ τὸν ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος <κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν>, τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν, τὸν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι συνάναρχόν τε καὶ ὁμοούσιον, τὸν αὐτὸν ἐν ἐσχάτοις τε καὶ προωρισμένοις καιροῖς διὰ τὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους σωτηρίαν τε καὶ ἀνάπλασιν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν ἦγον εἰς ἐκούσιον κενωθέντα ταπείνωσιν ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς ἀχράντου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας
- 15 κατασκηνώσαντα προκαθαρθείσης ψυχῇν καὶ σῶμα τῷ πνεύματι καὶ ἐκ τῆς ἁγίας καὶ ἀμώμου σαρκὸς αὐτῆς ἐν τῇ οἰκείᾳ ὑπάρξει σάρκα λαβόντα τὴν ἡμῖν ὁμοούσιον καὶ ταύτην ἑαυτῷ διὰ μέσης ψυχῆς λογικῆς τε καὶ νοερᾶς συμπήξαντά τε καὶ διαμορφώσαντα καὶ γεννηθέντα ἐξ αὐτῆς τῆς παρθένου μητρὸς ὑπὲρ λόγον τε καὶ παντὸς νοὸς διανόησιν. ἀσπόρου γὰρ οὔσης καὶ ὑπερφυοῦς τῆς συλλήψεως ἄρρητός τε καὶ ἀνεκδιήγητος καὶ ἡ
- 20 κύσις. προῆλθεν οὖν καθ' ἡμᾶς ὁ ὑπὲρ ἡμᾶς Χριστός τε καὶ κύριος πάντα φέρων ἐν ἑαυτῷ οὐσιωδῶς τὰ ἡμέτερα μόνῃ ἀμαρτίας ἐκτός, ὅλος ἀνθρώπος γεγωνῶς καὶ μείνας ὅλος θεός, ὁ αὐτὸς ἐπίγειος καὶ οὐράνιος, ἀόρατος καὶ ὁρώμενος, θνητὸς καὶ ἀθάνατος. δύο γὰρ φύσεις

9 cf. Phil. 2,15

12 cf. Hebr. 1,2

18 cf. Phil. 4,7

21 cf. Hebr. 4,15

1 cf. Symb. Nicaenum, ACO II 1,2 p. 127,17 5 cf. Gregorius Naz., PG 36,345 C–348 B 8 cf. Basilus Caes., hom. super psalmum I, PG 29,217 A 3–4; ACO ser. II vol. I p. 262,26 10 cf. Iustinianus imp., Edictum de fide, Abh. BAdW NF 18 (1939) 72,29–33 12 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,29 15–16 cf. Gregorius Naz., or. 38,13; PG 36,325 B 22–840,2 cf. Cyrillus Alex., epist. 45,6, ACO I 1,6 p. 153,18

MTO

2 εἰς] εἰς M 3 διαιρούσης] μεριζούσης O 5 ἀντιστρέφει] ἀντιστροφή O τῇ om. T 7 τε¹ om. O θεότητι καὶ om. T 9 τοῦ ... καὶ om. O 10 dominum ... christum = <κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν> om. MTO 11 μονογενῆ] μονογενῆ M 13 τε om. M 17 ἑαυτῷ] αὐτῷ M

cum patre non erat [et] filius. cuius utique uocabitur pater, si non simul cum eo erat sine principio filius? nec „erat quando non erat“ cum utrisque spiritus sanctus. unus igitur haec tria deus, quia cum inuicem intelleguntur sola singillatim differentia in communitate essentiae inseparabiliter discernente unamquamque personam. solus proinde pater pater est, solus filius filius, solus spiritus sanctus spiritus sanctus. his etenim differentiis non conuertuntur ad inuicem, sed in his quidem „inseparabiliter diuiduntur“, communicant autem essentiae unitate. trinitas simplex et inpartita atque inconposita ex tribus perfectis ex seipsa perfecta et superperfecta, una natura atque deitate et una uoluntate unaque operatione glorificanda. „quorum igitur una natura est, horum et uoluntas et operatio una est“, sicut nos docuit <lumen mundi atque dei> cultor Basilius.

Confitemur deinde unum sanctae trinitatis dominum nostrum Iesum Christum, unigenitum filium dei <et> deum nostrum, qui est cum patre et sancto spiritu pariter sine principio consubstantialis, eundem ipsum in ultimis praestitutisque temporibus propter humani generis salutem atque reformationem descendisse de caelis, hoc est per spontaneam se exinanisse humilitatem [et] in uulua inlibatae uirginis deique genetricis Mariae habitasse purificatae [et] animam e<t> corpus per spiritum et ex sancta immaculata carne eius in propria subsistentia carnem sumpsisse nobis consubstantialem et hanc sibi mediante anima rationali et intellectuali compaginasse atque formasse, natum quoque ex eadem uirgine matre super omnem intellegentiam et super omnem mentis considerationem. sine semine quippe et super naturam existente conceptu ineffabilis atque inennarrabilis est eius et natiuitas. processit itaque secundum nos qui super nos est [et] Christus et dominus omnia ferens in seipso naturaliter que nostra sunt praeter solum peccatum, totus homo factus et totus permanens deus, idem ipse terrenus et caelestis, inuisibilis et uisibilis,

VP BR MNL

1 non¹ M² add. [et] VP BR NL, om. M cuius] cui MNL uocabitur] uocabatur M² si]
se B 1–2 συνάναρχον = simul cum eo erat sine principio 1 cum] in N 2 igitur = οὐν?
3 tria] trea B quia] que V cum in inuicem MNL singillatim] singulatim B communitate]
communitate B 4 discernente] discernante V discernentem NL 4–5 pater est] patrem R
5 filius est solus M etenim] enim M 5–6 οὐκ ἀντιστρέφει = non conuertuntur (conuertantur R)
7 autem om. M unitate] unitatem MNL trinitas] trinitatis P¹ trinitatem N inpartita]
impartita P impertita R ML inconposita] incomposita MNL 8 una natura] unatura V
deitate] deitate V¹ in deitate B 9 quorum] quorum VP M horum] honorum P¹ et¹ B²
add. 10 operatio] operacio V una om. BR ὁ τοῦ κόσμου φωστὴρ καὶ θεοφόρος = <lumen
mundi atque dei> cultor om. VP BR MNL 11 dominum] deum V 12 filium om. M καὶ =
<et> om. VP BR MNL spiritu sancto VP 12–13 συνάναρχον = pariter sine principio 13
consubstantialis] cumsubstantialis V R L¹ ipsum] ipsom B¹ praestitutisque] praestitutis M
14 humani] humanu V¹ descendisse] discendis.e B² ras. descendisse R MNL spontaneam]
spontaniam B 15 exinanisse] exmanisse P exinanuusse L [et] VP B MNL om. R
uulua] uulba N inlibatae] illiuate P illibatae R M² deique] dei VP genetricis] genitricis
R M²NL 16 [et] VP BR MNL e<t>] ex VP B MNL corpus] corporis MNL sancta et
immaculata R immaculata] immaculatam P¹ immaculata M eius] ius V¹ 17 sumpsisse]
sumsisse V consubstantialem] cumsubstantialem VP cunsubstantialem B¹ consubstantialem
MNL et in hanc N mediante] mediantem BR meditante M²NL 18 compaginasse]
compaginasse BR eadem] edem B¹ 19 intellegentiam] intelligentiam R ML 20 semine] seminem
N existente] existentem B existentem R MNL conceptu] conceptum BR NL inen-
narrabilis] inaenarrabilis V inenarrabilis P 21 et om. BR M [et] VP B MNL [et] christus
om. R 21–22 dominus in omnia V¹ 22 ferens] feraens V peccatum] peccatum V 23
idem] id est NL et uisibilis om. N

συνελθοῦσαι πρὸς ἀδιάσπαστον ἔνωσιν ἕνα μὲν τὸν Ἑμμανουήλ ἡμῖν ἀπετέλεσαν σφύζοντα
 δὲ τὰς ἐξ ὧν συνέστηκε φύσεων ἀνελλιπῶς ιδιότητας. ἀπλοῦς γὰρ ὧν ὁ λόγος κατὰ τὴν
 θεῖαν καὶ πατρικὴν καὶ ἀϊδίον γέννησιν, διπλοῦς προῆλθε κατὰ τὴν μητρικὴν τε καὶ
 χρονικὴν καὶ ἐνσώματον γέννησιν ὥστε καὶ δύο Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν γεννήσεις δοξα-
 5 ζοντες μίαν αὐτοῦ πρεσβεύομεν τὴν ὑπόστασιν ἐν δυσὶ τὸ εἶναι τελείαις ἔχουσιν φύσεσιν.
 εἷς γὰρ ὧν τῆς ἁγίας τριάδος μεμένηκε καὶ σὰρξ ὁ λόγος γενόμενος „τέλειος ἐν θεότητι καὶ
 τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι, ὁμοούσιος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ
 ὁμοούσιος ἡμῖν ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, παθητὸς σαρκί, ἀπαθὴς θεότητι.“ οὐκ
 ἄλλω τοίνυν τὰ θαύματα καὶ ἄλλω τὰ πάθη διανέμομεν, ἀλλ’ ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ κυρίῳ
 10 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τὴν ἐκατέρων ἐπίδειξιν ἀπονέμομεν, κατ’ ἄλλο μὲν θαυματουργοῦντι
 κατ’ ἄλλο δὲ πάσχοντι· κατὰ μὲν γὰρ τὴν θεϊκὴν αὐτοῦ φύσιν τὴν τῶν σημείων προέφερε
 δύναμιν, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν τὰ τῇ φύσει προσήκοντα καὶ ἀδιάβλητα πάθη
 προσίετο, ἵνα ἐν αὐτῷ μεταστοιχειώσῃ τὸ ἐμπαθεῖς ἡμῶν εἰς ἀπάθειαν κατὰ τὸν ἀπόστολον
 λέγοντα· *δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσα-*
 15 *σθαι ἀθανασίαν.* οὐδὲ γὰρ ἀπηξίωσεν ὁ φιλόανθρωπος τοῖς ἀνθρωπίνοις καὶ ἀδιαβλήτοις
 πάθεσιν ὁμιλῆσαι καὶ θεὸς ὧν ἀθάνατος καὶ διὰ μέσης ψυχῆς τῷ θανάτῳ σωματικῶς
 συμπλακῆναι, ψυχῆς δὲ φαμεν κατὰ πάντα τελείας καὶ ὁλοκλήρου καὶ μηδὲν ἑλλιπούσης
 πρὸς ἀνθρωπίνην ἐντέλειαν. ἀνθρωπίνης δὲ τελειότητος ἔνδειξις νοῦς, καθ’ ὃν καὶ θέλομέν
 τε καὶ λογιζόμεθα καὶ τῶν ἀλόγων ζῶων διακρινόμεθα. οὐδὲν γὰρ ἄνουν θελητικόν,
 20 πᾶν δὲ θελητικὸν νοερόν· ὅπου γὰρ νοῦς ἐκεῖ πάντως καὶ θέλησις. εἰ οὖν τέλειος ἄνθρωπος

6 cf. Joh. 1,14 14 – 15 1. Cor. 15,33

5 – 8 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 27 8 cf. Gregorius Naz., or. 30,5, PG 36,108 C – 109 B
 19 – 20 cf. Apollinaris Laod., ed. H. Lietzmann, p. 204,16

MTO

6 ἁγίας om. M	7 ὁ om. M	8 ὁ αὐτὸς ἡμῖν O	ἀπαθὴς τῇ θεότητι O	9 – 10 ἀλλ’ ἐνὶ ...
ἀπονέμομεν om. M	12 τῇ φύσει]	τῆς φύσεως O	13 ἐαυτῷ] αὐτῷ M	13 – 14 ἀπόστολον τὸν
λέγοντα O	14 γὰρ om. TO	16 καὶ ² om. O	17 ἑλλιπούσης] ἑλλειπούσης T ¹ O	18 ἔνδειξις
om. O	20 θελητικόν] θελητόν T			

mortalis et immortalis. duae namque naturae concurrentes ad inseparabilem unitatem unum quidem Emmanuhel nobis perfecerunt saluantem [in se] indeminatae naturarum ex quibus exstitit proprietates. cum enim simplex sit uerbum secundum diuinam paternamque et sempiternam natiuitatem, duplex processit secundum maternam <et> temporalem et corporalem natiuitatem, unde et duas Christi dei nostri natiuitates [glorificamus] <aestimamus>, unam eius uenerantes subsistentiam in duabus perfectis naturis existentem. unus quippe sanctae trinitatis permansit etiam dum *uerbum caro fieret*, „perfectus in deitate et perfectus idem ipse in humanitate, consubstantialis deo patri secundum deitatem et consubstantialis nobis idem ipse secundum humanitatem, passibilis quidem carne, impassibilis uero deitate.“ nec enim altero miracula et altero passiones sequestramus, sed uni eodemque domino nostro Iesu Christo utrarumque indicia deputamus, secundum aliud quidem miracula operanti secundum aliud uero patienti. etenim secundum diuinam eius naturam signorum proferebat uirtutem et secundum humanam formam quae naturae congruebant inrefutabiles passiones assumebat, quatenus in seipso transfiguraret passibilem nostrum in impassibilitatem secundum apostolum dicentem: *oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem et mortale hoc induere immortalitatem*. neque enim dedignatus est amator hominum humanis et inrefutabilibus passionibus condescendere, qui, cum deus esset immortalis <et> mediante anima morti corporaliter congressus est, animam autem aiemus in omnibus perfectam et solidam cui in nihilo deerat humana perfectio. humanae autem perfectionis indicium mens est, per quam et uolumus et cogitamus et ab inrationabilibus animantibus secernimur. nihil quippe est sine mente uoluntarium, omne autem uoluntarium intellectuale. ubi igitur mens est, ibi modis

VP BR MNL(17)

1 mortalis] mortales V¹ immortalis] immortabilis V¹ inseparabilem] inseparabulaem V 2
 emmanuhel] aemmanuhel P emmanuel R L perfecerunt] perficerunt VP [in se] VP BR MNL
 indeminatae] indiminute V indeminata est R 3 exstitit] extitit BR MNL proprietates]
 proprietatis V proprietatis B L paternamque] paternaque V 4 καὶ = <et> om. VP BR MNL
 5 christi] domini L 5–6 δοξάζοντες = <aestimamus>] [glorificamus] VP BR MNL 6 uenerantes]
 uenerantem R existentem] existentem R MNL 7 trinitatis] trinatis V uerbum] uerbo VP
 M¹NL 7–8 in ... ipse P² marg. 8 deitate] deitati V¹ ipse] ip N 8–9 consubstantialis
 ... et om. N 8 consubstantialis] cumsubstantialis V consubstantialis M deo] dei V
 9 consubstantialis] cumsubstantialis V R NL consubstantialis M¹ 10 carne] carnae P
 altero¹] altaro V altera N miracula] miraculi V¹ 11 uni] unum B uno R indicia]
 indicta M¹NL 12 operanti] operari BR patienti] patienti V BR 12–13 eius diuinam VP
 14 congruebant] congruebat V¹ inrefutabiles] infutabiles B¹ assumebat] asumebat V adsu-
 mebat B in om. N seipso] seipsum B ipse R transfiguraret] transfuraret R tran-
 figuraret M 14–15 τὸ ἐμπαθὲς = passibilem 15 apostolum] apostulum V apostolorum B
 16 incorruptionem] corruptionem L 17–845,14 amator ... communitatem om. L 17 ὁμιλῆσαι =
 condescendere (= συγκαταβαίνειν) condescendere] condescendere B 18 immortalis] immortalis M
 καὶ = <et> om. VP BR MN morti] mortis M¹ 19 animam] anima N aiemus] agemus M¹N
 perfectam et solidam] perfecta et solida N cui] cum M¹ in om. M¹N nihilo] nihillo V
 nichilo R N humana] humanae V 20 indicium] inditium N mens est] mense N uolumus]
 uolumus V uoluntas N 21 inrationabilibus] inrationabi. bus V ras. inrationalibus P ir-
 rationabilibus M² animantibus secernimur] animanti misse cernimus N nihil] nichil R N 22
 uoluntarium] uoluntarium P

γέγονεν ὁ σωτὴρ ἐν τελειότητι μείνας τῇ θεϊκῇ, οὔτε ἄνους οὔτε ἀθέλητος ἦν. οἱ δὲ τῆς ἀνθρωπίνης τοῦ κυρίου ψυχῆς τὸ κατὰ φύσιν ἀναιρεῖν πειρώμενοι θέλημα ἀνόητον μὲν αὐτὴν ὡς ὄντως ἀνόητοι διαγράφουσιν, ἐπὶ τὴν ἀπαθῆ δὲ φύσιν τὰ τε πάθη καὶ τὸν θάνατον ἀναφέρουσιν, ἡμᾶς δὲ μὴ τελείως σωθῆναι κατασκευάζουσιν, δι' ὧν, ὡς λέγουσιν, οὐκ ἀνελλιπῶς ὁ λόγος τὴν ἡμετέραν οὐσίαν ἀνείληφεν. εἰ γὰρ ὅλος ὅλη τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει μὴ ἦνωται, οὐδὲ ὅλος ὡς ὅλος ὁ ἄνθρωπος σέσωσται. „τὸ γὰρ ἀπρόσληπτον ἀθεράπευτον, ὃ δὲ ἦνωται θεῶ, τοῦτο καὶ σώζεται“ κατὰ τὸν τῆς θεολογίας ἐπώνυμον Γρηγόριον. ἀλλ' οὗτοι μὲν ταῖς οἰκείαις δοκῆσεσί τε καὶ φαντασίαις περιπλανάσθωσαν, ἡμεῖς δὲ τῆς ἀληθοῦς οἰκονομίας μυστήριον μὴ φαυλίζοντες οὐ μόνον νοερὰν τε καὶ θελητικὴν τὴν παναγίαν τοῦ σωτῆρος ψυχὴν οὔσαν πιστεύομεν, ἀλλὰ καὶ πάσαις αὐτὴν ταῖς φυσικαῖς ἀληθῶς κινουμένην δυνάμεσι καὶ τῶν ὁμοίων ἡμῖν καὶ ἀναμαρτήτων θελητικῶς ἀντιποιοιμένην παθῶν, ὅταν ὁ λόγος αὐτῇ παραχωρῇ ζητεῖν καὶ θέλῃν τὰ ἴδια. οὕτω καὶ τῆς φυσικῆς τροφῆς κατὰ λόγον ὠρέγετο καὶ ἐπεθύμει καὶ ἐλυπεῖτο καὶ ἐταράττετο. ὅτε γὰρ ὁ σωτὴρ ἐπὶ τὸ τοῦ σταυροῦ πάθος κατ' ἐκούσιον ἤρχετο βούλησιν, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, ταῦτα δὲ ψυχῆς νοερᾶς τε καὶ θελητικῆς τυγχάνουσιν ιδιώματα. καὶ πειθέτω ἡμᾶς ὁ περιφανὴς πατήρ ἡμῶν Ἐπιφάνιος ἐν τῷ κατὰ Ἀρειομανιτῶν λόγῳ ταῦτα διεξιὼν „ἀπὸ σαρκός,“ φησίν, „ἐν θεότητι συνηνωμένης χωρὶς ψυχῆς καὶ νοὸς οὐ γίνεται ἀγωνία.“ διὸ καὶ αὐτὸς ὁ κύριος ἔλεγε· *περίλυτός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου*. εἴτα προσεύχεται *παρελθεῖν τὸ ποτήριον*. ὡς μὲν γὰρ ἄνθρωπος παρητέτο τὸν θάνατον· „εἶχε γὰρ καὶ τὸ μὴ θέλῃν ἀποθανεῖν“, καθὰ διηγόρευσεν ὁ ἀοίδιμος Κύριλλος, „διὰ τὸ παραιτεῖσθαι τὴν σάρκα τὸν θάνατον φυσικῶς. ὡς δὲ θεὸς ὁ αὐτὸς προθύμως ἐπὶ τὸ πάθος ἠπείγετο“. καὶ μάρτυς τούτων ἀπαραλόγιστος ὁ ἀθλοφόρος καὶ θεοφόρος πατήρ ἡμῶν Ἀθανάσιος· ἐν τῷ περὶ τριάδος γὰρ καὶ σαρκώσεως λόγῳ τάδε φησί· „καὶ ὅταν λέγῃ· *πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πλην μὴ τὸ ἐμὸν γενέσθω θέλημα*, ἀλλὰ τὸ σόν, δύο θελήματα ἐνταῦθα δείκνυσιν, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ὅπερ ἐστὶ τῆς σαρκός, τὸ δὲ θεϊκόν.

13 cf. Lc. 22,43 – 44 cf. Joh. 12,27 14 – 15 Mt. 26,37 18 – 19 Mt. 26,38 23 – 24 Mt. 26,39

4 – 5 cf. Maximus conf., PG 91,73 C 6 – 7 cf. Gregorius Naz., epist. 101,32, PG 37,181 C; ACO ser. II vol. I p. 362,9 – 11 9 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 128,19 17 cf. Epiphanius Const., Pan. 69,61,4, PG 42,300 D; cf. ACO ser. II vol. I p. 290,31 – 32 19 – 21 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 24, PG 75,397 C 12 – 13; ACO ser. II vol. I p. 294,1 – 2 23 – 844,2 cf. Ps.-Athanasius, de incarn. et c. Arianos 21, PG 26,1021 B 10 – C 4; ACO ser. II vol. I p. 282,26 – 30

MT0(4)

1 οἱ δὲ] οὐδὲ T 4 – 888,3 σωθῆναι *desin.* O 5 οὐκ ἀνελλιπῶς] ἐλλιπῶς T 12 παραχωρῇ] παρεχώρη M 23 τάδε] ταῦτα T

omnibus et uoluntas. si itaque perfectus homo factus est saluator in perfectione permanens
 deitatis, neque amens neque inuoluntarius extitit. igitur hii qui humanae domini animae
 quae secundum naturam est extinguere uoluntatem pertemptant amente quidem eam ut
 uere dementes assignant, ad impassibilem autem naturam easdem passiones et mortem
 redigunt, nos autem astruunt non perfecte saluari haec quae praedicunt quia imperfecte
 uerbum nostram naturam assumpsit. si igitur totus totae humanae naturae non unitus
 est, nec totus ut totus homo saluatus est. „quod enim non assumptum est, nec saluatum,
 quod uero unitum est deo, hoc et saluatur“ secundum deiloqui cognomento Gregorium
 sed hii quidem cum propriis aestimationibus et fantasiis circumerrent, nos autem qui uere
 dispensationis mysterium non illudimus non solum intellectualem et uoluntariam sacro-
 sanctam saluatoris animam esse credimus, sed et omnibus eam uere naturalibus uirtutibus
 [factam] <mo>tam, et si milibus nobis absque peccato uoluntarie [acquieuisse] <appeti>-
 uisse passionibus, dum uerbum eam permetteret querere et uelle quae sua sunt. sic et
 naturalem cibum secundum rationem appetebat desiderabat quoque et *tristabatur* ac
turbabatur. cum enim saluator ad crucis passionem [propria] <prompta> uoluntate ueniret,
coepit tristari et anxari, haec enim animae rationalis et uoluntariae proprietates exsistunt.
 et persuadeat nobis praeclarus pater noster Epiphanius in sermone aduersum Arriomanitas
 ita prosecutus „a carne enim“ inquit, „diuinitati unita absque anima et mente non fiet
agonia.“ unde et idem dominus dicebat: *tristis est anima mea usque ad mortem*. deinde
 orat *transire calicem*, ut enim homo recusabat mortem. „nam habebat et non uelle mori“,
 sicut asserit laudabilis Cyrillus, „eo quod recusaret caro eius naturaliter mortem, sicut
 autem deus idem ipse prompte ueniebat ad passionem.“ et testis horum inreprehensibilis
 athleta atque dei cultor pater noster Athanasius; in sermone quippe de trinitate et
 incarnatione ita ait: „et cum dicit *pater, si possibile est, transeat a me calix iste,*
uerumtamen non mea fiat uoluntas, sed tua, duas uoluntates in his ostendit, unam quidem

VP BR MN

1 perfectione] perfectionem B	2 deitatis] deitatis V	inuoluntarius] inuoluntarius VP	inuoluntarius B	auoluntarius M ¹	auoluntarius M ²	hii] hi VP MN	qui om. VP MN	3	
uoluntatem] uoluntatem B ¹	amente<m>?	4 assignant] dsignat B ¹	adsignant B ² R	inpas-	sibilem] impassibilem P	inpassibilem N	5 redigunt] reducunt R	redicunt N	astruunt]
adstruunt B	perfecte] perfectae P ² B	quae om. V	praedicunt] prediunt V	preducunt R	6 nostram] nostrum VP M ¹ N	om. R	assumpsit] assumptum P	adsumpsit B	7 nec ¹ ... est ¹
om. N	assumptum] assumptum P	adsumptum B MN	7–8 saluatum est quod M	8	saluator] saluator V R M ¹	psaluatur P	saluatum est M ²	cognomento] cognomentum BR	9 hii] hi MN
aestimationibus] estimationibus BR MN	fantasiis] phantasiis MN	circumerrent]	circumerrent V	circumerrent N	10 mysterium] misterium BR	illudimus] inludimus B M ¹ N	uoluntariam] uolontariam B ¹	11 sed et] sedi N	et om. VP N
12 κινουμένην = <mo>tam]	[factam] VP BR MN	uoluntarie] uolontarie B ¹	12–13 ἀντιποιουμένην = <appeti>uisse?] ac-	quieuisse R MN	acquieuisse] atqueuisse VP	acquieuisse B	13 uerbum] berbum V	14	cibum] cybum VP
rationem] rationem P	appetebat] appetebant B	tristabatur] stritabatur	V ¹	ac] et R	15 turbabatur] turbatur B	κατ' ἐκούσιον = <prompta>] [propria] VP BR MN	ueniret] uenire VP	16 coepit] concaepit V	cepit R M ¹
anxiari] anxari M ¹ N	uolun-	tariae] uolontariae B	exsistunt] existunt P R MN	17 epiphanius] epyphanius VP	epifanius	B	epifanius R	18 prosecutus] persecutus V	inquit] inquit M
diuinitati] diuinitatis M	fiet] finiet N	19 et om. N	20 uelle] uellet M ¹ N	21 asserit] adserit B	cyrillus] cyrilus	V ¹	quod non recusaret N	22 idem] id est N	prompte] prum B ¹
prumpta B ²	23	athleta] athletha M	25 non mea ... quidem V ² marg.	in his] hic enim BR					

- καὶ τὸ μὲν ἀνθρώπινον διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς παραιτεῖται τὸ πάθος, τὸ δὲ θεϊκὸν αὐτοῦ *πρόθυμον*.” εἷς μὲν γὰρ καὶ ὁ αὐτὸς ἐν ἑκατέρᾳ φύσει λαλῶν ποτὲ μὲν ἀνθρωποπρεπῶς, ποτὲ δὲ θεοπρεπῶς ἀφίησι τὴν φωνήν· „εἶχε γάρ,” καθά φησιν ὁ πανεύφημος Κύριλλος, „ἐν ἀμφοτέροις τὴν ἐξουσίαν.” ὅτε οὖν λέγει· *μὴ τὸ ἐμὸν γενέσθω θέλημα, μὴ τὸ ἐμὸν*, τουτέστι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, φησί, καὶ γὰρ νῦν ὡς ἀνθρώπος φθέγγομαι. ὅτε δὲ λέγει τό· *σόν*, τὸ κοινόν φησιν ἐμοῦ τε τοῦ λόγου καὶ σοῦ. πατὴρ γὰρ καὶ υἱοῦ καθὼς λόγος ἐστὶν ἐν τῷ θέλῃμα διὰ τὸ τῆς οὐσίας μοναδικὸν κατὰ τὸν ἅγιον Νυσσαέα Γρηγόριον ἐν τῷ κατὰ Ἀπολλιναρίου λόγῳ φήσαντα οὕτως· „φθέγγεται μὲν ὡς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου τὸ τῇ ἀσθενείᾳ τῆς φύσεως πρόσφορον ὁ τὰ ἡμέτερα πάθη οἰκειωσάμενος·
- 10 ἐπάγει δὲ τὴν <δευ>τέραν φωνήν, τὸ ὑψηλὸν τε καὶ θεοπρεπὲς βούλημα κυρωθῆναι παρὰ τὸ ἀνθρώπινον ὑπὲρ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας θέλων. ὁ γὰρ εἰπὼν· *μὴ τὸ ἐμὸν*, τὸ ἀνθρώπινον τῷ λόγῳ ἐσήμανε· προσθεὶς δὲ τό· *σόν*, ἔδειξε τὸ συναφὲς τῆς ἑαυτοῦ πρὸς τὸν πατέρα θεότητος, ἧς οὐδεμία θελήματός ἐστι διαφορὰ διὰ τὴν κοινωνίαν τῆς φύσεως.”.
- εἰ οὖν ἔπεται, καθά φασιν οἱ πατέρες, τῇ φύσει τὸ θέλημα, δύο δὲ φύσεις ἐν τῷ
- 15 Χριστῷ, δύο πάντως αὐταῖς καὶ φυσικὰ θελήματα δώσομεν. ὁ αὐτὸς γάρ, ὡς εἰρήκαμεν, καθ’ ἑκατέραν θέλων μορφήν ἤθελε μὲν ὡς θεός, ἤθελε δὲ καὶ ὡς ἀνθρώπος τῇ τῶν φύσεων ἑτερότητι καὶ δύο θελήσεων ἥτοι θελημάτων συνεκφαίνων διαφορὰν καὶ οὐκ ἐναντία θελήματα καὶ ἀλλήλοις ἀντεξαγόμενα παρειαγάγομεν „τὸ γὰρ τοῦ σωτῆρος ἀνθρώπινον θέλημα οὐκ ἦν ὑπεναντίον τῷ θεῷ θελήματι, ἀλλ’ εἶπετο κατὰ πάντα τῷ τοῦ προσλα-
- 20 βόντος καὶ θεώσαντος λόγου θελήματι τὸ θεωθὲν τοῦ προσλήμματος ἀνθρώπινον θέλημα” καθά φησιν ὁ θεολόγος Γρηγόριος· „τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν τοῦ κατὰ τὸν σωτῆρα νοουμένου δηλονότι ἀνθρώπου οὐδὲ ὑπεναντίον θεῷ θεωθὲν ὅλον.”. ὁ μὲν οὖν περὶ θελημάτων λόγος ἐν ὀλίγῳ τοσοῦτος.

2 – 11 cf. Lc. 22,42

3 – 4 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 24, PG 75, 400 B 5 – 6 8 – 13 cf. Gregorius Nyss., antirrheticus adv. Apollinarium, PG 45,1193 C 8 – 1196 A 5 18 – 22 cf. Gregorius Naz., or. 30,12, PG 36,117 C 1 – 7; ACO ser. II vol. I p. 284,26 – 29

MT

1 ἀσθένειαν | ἀσθένειαν T 4 – 5 μὴ τὸ ἐμὸν *om.* M 5 φύσεως *om.* M 7 ἐστὶν *om.* M 9 τῇ ἀσθενείᾳ | τῆς ἀσθενείας T ὁ *om.* T 10 secundam = <δευ>τέραν | ἐτέραν MT 13 διαφορὰ ἐστι M 17 οὐκ | οὐχ T 19 θεῷ *om.* M

humanam, quae est carnis, alteram uero diuinam. et humana quidem propter infirmitatem carnis recusat passionem, diuina autem eius *prompta*.“ unus enim cum sit idem ipse in utraque natura loquitur interdum quidem congruentem humanitati, interdum uero diuinitati congruentem exprimit uocem; „habuit enim,“ iuxta quod ait opinatissimus Cyrillus, „in utrisque potestatem.“ dum ergo dicit: *non mea fiat uoluntas, non mea*, hoc est 5 humanae naturae, dixit. et ego enim nunc sicut homo loquor. dum uero dicit: *tua*, illam quae communis est inquit mihi uerbi et tibi. patris igitur et filii secundum quod uerbum est una est uoluntas propter unitatem essentiae secundum sanctum Nisenum Gregorium in sermone aduersum Appollinarium sic inquentem: „loquitur enim tamquam ex homine quod infirmitati naturae competit ille qui nostras passiones proprias fecit, adiungit deinde 10 secundam uocem, excelsam et deo dignam uoluntatem ratam magis fieri quam hominis pro hominum salute uolens. qui enim dixit *non mea*, humanam hoc sermone significauit; adiungens autem: *tuam* ostendit coniunctionem suae ad patrem deitatis, cuius nulla est uoluntatis differentia propter communitatem naturae.“ si ergo sequitur, secundum quod patres inquit, naturam uoluntas, duae uero naturae in Christo, duas per omnia 15 illis et naturales uoluntates dabimus. idem ipse enim, sicut asseruimus, secundum utramque formam uolens uoluit quidem ut deus, uoluit uero et ut homo secundum naturarum diuersitatem etiam duarum uoluntatum siue uoluntantium simul demonstrans differentiam et neque contrarias uoluntates ad inuicem oppositas introducimus. „saluatoris enim humana uoluntas non erat contraria diuinae eius uoluntati, sed sequebatur in omnibus 20 assumentis et deificantis uerbi uoluntatem quae deificata est assumptae humanitatis humana uoluntas“ erga quod ait deiloquus Gregorius, „illius enim uelle qui secundum saluatorem intellegitur procul dubio hominis nec contrarium deo, deificatum totum.“ et de uoluntatibus quidem in breui talis est ratio.

VP BR MNL(14)

1 humana] humanam N 2 diuina] deuina V diuinam P¹ N prompta] promta P¹ N
 prumpta B ipse om. N 3 congruentem] congreentem V¹ 3 – 4 diuinitati] diuinati V 4
 exprimit] expraemit B exprimit R MN iuxta aut quod B opinatissimus] opynatissimus V
 opinatissimis N¹ 5 mea¹] me V¹ uoluntas fiat M 6 et] om. R ecce N tua] tu N
 illam] illum P illa M 7 communis] cummunis V inquit] inquit R M mihi] h P² add.
 michi N 8 unitatem] hunitatem B sanctum om. MN nisenum] nicenum V R nysenum
 M nissenum N 9 sermone] sermonem BR appollinarium] appolinarium V¹ apolinarium
 BR apollinarium N sic] si V¹ enim om. M 10 infirmitati] infirmitate V R N in-
 firmati B¹ competit] conpetit B deinde adiungit N 11 secundam] secundum VP excel-
 sam] excelsam N fieri quam] fieret qui R 12 pro] per MN salute] salutem V M qui]
 quem V¹ dixit om. BR mea] meam M humanam] humana B 13 coniunctionem]
 cumunctionem V¹ suae] suam V¹ 14 communitatem] communitate B om. N naturae L
 inc. (841,17) 15 quod] quo B¹ naturam] natura MN 16 et om. L dabimus] dauimus
 M¹N idem] id est N sicut] secut R asseruimus] adseruemus BR utramque] utraque N
 utranque L 17 quidem] quidem B uero om. N naturarum] natrarum V¹ 18 siue ...
 simul M² del. siue] simul MNL uoluntantium] uoluntatium VP L duarum uoluntatum R
 uoluntium N simul] semul B demonstrans] demonstras P¹ N 19 neque] quae N ad]
 aut V¹ oppositas] obpositas B appositas ML om. N 20 sequebatur] sequebator V
 sequerebatur N 21 assumentis] asumentis V adsumptae B assumptae B deificantis]
 deificantes V BR assumptae] adsumptae B assumptae M humanitatis] hunitatis B¹ 22
 erga] ergo B iuxta R deiloquus] deilocus B M¹NL illius] illi N qui] quae B¹ 23
 saluatorem om. L intellegitur] intelligitur R L νοουμένου θελονότι = intellegitur procul dubio]
 procul dubio intellegitur VP BR MNL contrarium] contrarium V 24 de uoluntatibus] deuorantibus
 N uoluntatibus] uoluntati B¹

Φέρε δὲ καὶ τὸν περὶ ἐνεργειῶν ἐν συντόμῳ διαληψώμεθα λόγον καὶ τοῖς ὁμοίοις κεκρημένοι πάλιν ἐπιχειρήμασι δύο τὰς ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν φυσικὰς ἀποδείξωμεν. οἱ γὰρ μίαν μόνην ἐπὶ Χριστοῦ δοξάζοντες τὴν ἐνέργειαν ἢ διαιροῦσι τὰς φύσεις ἢ ἀναφύρουσι καὶ συγχέουσι. Νεστόριος μὲν γὰρ ὁ ἀνθρωπολάτρης καὶ οἱ τὴν
 5 ἐκείνου παραφροσύνην νοσήσαντες δύο λέγοντες φύσεις συνδιατέμνουσι ταύταις καὶ πρόσωπα καὶ ἰσαρίθμους αὐταῖς ὑποστάσεις συμπαρεισάγουσι, μίαν δὲ αὐτῶν σχετικὴν ἀποφαίνουσι τὴν ἐνέργειαν. ἢ δὲ σχέσις δύο πάντως ἢ καὶ πλειόνων ἀνὰ μέρος τε καὶ ἀνακεχωρισμένως ὑφεστηκότων ἐστὶ συνάφεια. οἱ τοίνυν, ὡς λέλεκται, εἰς δύο Χριστοὺς τὸν ἕνα Χριστὸν διατέμνοντες μίαν σχετικὴν, ὡς εἵπομεν, δογματίζουσι τὴν ἐνέργειαν.
 10 Ἀπολινάριος δὲ καὶ Θεμίστιος καὶ Εὐτυχὴς καὶ Σεβήριος καὶ οἱ τῆς συμμορίας αὐτῶν τὴν μωρίαν ἀπομαζάμενοι τὰς ἐν Χριστῷ δύο φύσεις συγχέοντές τε καὶ συναλείφοντες μίαν αὐτοῦ πεφυρμένην τε καὶ φασματώδη φύσιν πρεσβεύουσι, μίαν δὲ αὐτοῦ τερατουργοῦσιν ἐνέργειαν. καὶ ταῦτα μὲν οὗτοι, ἡμεῖς δὲ τῶν καθ' ἑκάτερα βόθρων διαιρέσεως τε καὶ συναιρέσεως τὸν κίνδυνον ἀποκλίνοντες καὶ οἷον βασιλικὴν διανύοντες τρίβον δύο
 15 Χριστοῦ τὰς φύσεις καὶ τὰς τούτων ἰσαρίθμους φυσικὰς ἐνεργείας ὁμολογοῦμεν εἰς μίαν ἀμερίστως συντρεχούσας ὑπόστασιν καὶ τὰ ἑκάτερα ἐν τῷ κοινῷ συνεισάγουσαν ἰδιώματα, οὐχ ὡς ἐτέρου παρὰ τὰς φύσεις τοῦ προσώπου τυγχάνοντος, ἀλλ' ἐν τῇ τοῦ λόγου ὑποστάσει τῆς ἀνθρωπίνης ὅλης διαπλασθείσης φύσεως καὶ τὰ ἑαυτῆς ἀνελλιπῶς ἐνεργούσης, μεθ' οὗ ἦνεται καθ' ὑπόστασιν λόγου δίχα μόνης ἁμαρτίας, ὥσπερ καὶ τοῦ λόγου
 20 τελείως ἐνεργοῦντος τὰ ἴδια, μεθ' ἧς ἀνθρωπίνης ἀνέλαβε φύσεως. οὕτω τε ἂν ἡμῖν εὐσεβῶς πιστεύουσι φυλαχθήσεται τὸ κατὰ τὸν μακάριον Λέοντα „ἐνεργεῖν ἑκατέραν μορφήν μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ὅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος“. ἃ μὲν

19 cf. Hebr. 4,15

9 cf. Cyrillus Alex., apol., ACO I 1,6 p. 118,23
 1,1 p. 14,27 – 29

21 – 23 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II

MT

2 φυσικὰς] φυσικῶς T
 conī. Lu

12 τε om. M
 19 ἦνεται] ἦντο M

16 συνεισάγουσαν] συνεισάγουσιν M

συνεισαγοῦσας

Affer uero ut etiam de operationibus rationem breuiter comprehendamus similibus usi denuo probationibus duas operationes in Christo deo nostro naturales demonstrantes. qui enim unam solummodo in Christo operationem annuntiant uel diuidunt naturas aut permiscet et confundunt. Nestorius namque hominicola et quique illius dementia depri-
muntur duas dicentes naturas simul diuidunt cum eis et personas. pari numero cum eis
et subsistentias introducunt, unam autem earum affectiuam decernunt operationem. af-
fectus namque duarum per omnia aut etiam plurium rerum dispertitarum atque separatim
subsistentium est conexium. qui ergo, ut dictum est, in duo Christos unum Christum
concidunt, unam affectiuam, ut diximus, dogmatizant operationem. Apollinarius
uero et Themestius et Eutyches et Seuerus et quique partis eorum stultitiam insigniti sunt
duas naturas quae in Christo sunt confundentes atque conglutinantes unam quidem eius
confusam et phantasticam naturam predicant unamque eius portentant operationem.
et haec quidem illi, nos autem altrinsecus positam uoraginem diuisionisque et confusionis
declinantes periculum et tamquam iter regale pergentes duas Christi naturas et harum
pari numero naturales operationes confitemur in unam indiuiduam concurrentes subsi-
stentiam et [quae suae sunt] alterutra in communi proprietates conferentem. nec enim
persona aliud aliquid est quam ipsae naturae, sed in uerbi subsistentia totius humanitatis
formata natura quae sua sunt indeminute operatur cum eo, cui unita est subsistentia
uerbo *absque* solo *peccato*, sicut et uerbum perfecte operatur quae eius sunt propria cum
humana natura quam assumpsit. ita ergo pie nobis credentibus seruabitur secundum
beatum Leonem „operatur enim utraque natura cum alterius communione quod proprium
habuit, uerbo operante quod uerbi est et carne exsequente quae carnis sunt.“ quae enim

VP C(21)BR MNL

1 affer] afer VP comprehendamus] comprehendamus ML usi] uisi B 2 operationes] opera-
tionibus N naturales om. N 3 enim unam] una N solummodo] solomodo B solummodo
N annuntiant] adnunciant B annuntiant L 4 nestorius] nestorius V¹ hominicola] homincola
N¹ hominicola N² 4–5 deprimuntur] depremunt B 5 naturas dicentes MNL naturas]
naturales N 6 subsistentias] sistencias V¹ affectiuam] effectiuam L 7 per omnia duarum N
aut ... dispertitarum om. N atque] adque B¹ separatim] seperatim N 8 conexium] connexio
BR conixium M duo] duos BR M² 9 concidunt] condicunt R affectiuam] effectiuam
M diximus] dixi N dogmatizant] dogmatzant V apollinarius] apollenarius V¹P appo-
lenarius V² apollinarius BR L appollinarius M 10 et¹ om. BR themestius] domesticus R
eutyches] utyches V eotichis B¹ eutichis B² eothichis R eutices M eutyces L
stultitiam] stultiam V¹ insigniti sunt] insigniti ut M insignitis in N insignitis ut L 11
atque] que B conglutinantes] conclutinantes N congluctinantes L eius quidem V¹ 12
confusam] confusionem MNL phantasticam] fantasiticam VP plantasticam R fantasticam L
unamque] unam quae B 13 positam] posita N confusionis] concussionis N 14 iter] inter N
harum] arum B 15 confitemur] constemur M 16 καὶ τὰ ἑκάτερα = et alterutra [quae suae sunt]
= καὶ τὰ ἑαυτῆς alterutra] alterutram VP alteratra M¹ communi] commune BR con-
ferentem] conserentem V 17 ἑτέρον = aliud aliquid totius] tocius V R etotius B 18
operatur] operator V operatus L 19 absque solo] absolo N operatur] operatus L 20
assumpsit] adsumpsit B seruabitur] seruetur MNL 21 beatum om. B operatur inc. C (815,1)
natura] naturea V communione] comminione V comunione B 22 carne] carnes VP
exsequente] exequente VP R NL

γὰρ εἶχεν ὡς „ὁμοούσιος τῷ πατρί“, ταῦτα κατειργάζετο θεϊκῶς διὰ δὲ τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς, ἃ δὲ προσείληφεν ἐξ ἡμῶν ὡς „ὁμοούσιος ἡμῖν“, ταῦτα εἰργάζετο ἀνθρωπίνως, ἀλλ' οὐχ ὡς ψιλὸς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἐνανθρωπήσας θεός. καὶ γὰρ φησιν ἐν τοῖς θησαυροῖς ὁ πανεύφημος Κύριλλος „ἔστιν ἰδεῖν κατὰ ταυτὸν ἀμφοτέρωθεν ἐν αὐτῷ“. „θεὸς γὰρ ἦν ἀληθινὸς ἐν σαρκὶ καὶ σὰρξ ἀληθὴς ἐν θεῷ, δι' ὧν οὖν ἔδει γνωρίζεσθαι θεὸν ταῦτα θεϊκῶς ἐνεργεῖν καὶ ἀφ' ὧν ἦν ἀναγκαῖον ἄνθρωπον ὄντως ὁρᾶσθαι ταῦτα ποιεῖ καὶ λέγει οἰκονομῶν τῷ μυστηρίῳ τὴν ἀλήθειαν“. τὸ μὲν γὰρ σωματικοῖς *βαδίζειν* ποσὶ καὶ πρὸς κόπον *ὁδοιπορεῖν* καὶ διὰ γλώσσης λαλεῖν ἀνθρωπίνης φύσεως ἔργον ἐτύγχανε, τὸ δὲ τοῦ *παραλυτικοῦ* λόγῳ θεραπεῦσαι τὰ μέλη καὶ τοῦ *κωφοῦ* πρὸς τὸ φθέγγεσθαι διαρθρῶσαι τὴν γλῶτταν καὶ τὸ τοῖς κοπιῶσι τε καὶ πεφορτισμένοις ἀπὸ τε πλήθους ἁμαρτημάτων καὶ νοσημάτων παρέχειν ἄφεσιν καὶ ἀνάστασιν ἔργα θεϊκῆς ὑπῆρχε δυνάμεως. ἀλλ' οὐδέτερον ἄνευ θατέρου γέγονε καὶ προφερέσθω πάλιν εἰς μέσον ὁ ἁγιώτατος Λέων ἐν τῇ πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα ἐπιστολῇ ταῦτα δὴ γεγραφώς· „εἰς τοσαύτην ἐνότητα κατ' αὐτὴν τῆς παρθένου τὴν σύλληψιν τῆς θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος συμπλακείσης, ὥστε μήτε δίχα τοῦ εἶναι αὐτὸν ἄνθρωπον τὰ θεῖα μήτε δίχα τοῦ εἶναι θεὸν τὰ ἀνθρώπινα πράττεσθαι.“ ἰδοὺ σαφῶς διηγόρευεν ὁ πατήρ ἐν τῇ τοῦ προσώπου ἐνότητι κοινωνικῶς καὶ οὐκ ἀπεσχοινισμένως οὐδὲ συγκεχυμένως ἑκατέραν φύσιν ἐνεργεῖν τὸ προσφνές τε καὶ ἴδιον, ἵνα καὶ θεὸς εἶναι πιστεῦνται καὶ τὴν οἰκονομίαν πιστώσονται. εἰς οὖν ὑπάρχων ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς „τέλειος ἐν θεότητι καὶ τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι“ ἐνεργεῖ μὲν ὡς θεὸς ἐνεργεῖ δὲ καὶ ὡς ἄνθρωπος τῇ δυάδι τῶν φύσεων καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀποπληρῶν. „τὰ γὰρ ἑτερογενῆ τε καὶ ἑτεροφυᾶ“ κατὰ τὸν πάνσοφον Κύριλλον „τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν ἔχειν οὐκ ἂν τις δοίη σωφρονῶν, ἀλλ' ὥσπερ ἀπεσχοινισμένον ἔχουσι τῆς οὐσίας ἥτοι τῆς ποιότητος τὸν λόγον, οὕτω καὶ διάφορον ἀποδώσουσι τὴν ἐνέργειαν“. ὥς καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ κατ' Εὐνομίου συλλογίζεται λόγῳ ὅτι „τῶν ἑτερογενῶν οὐκ ἔστιν ἡ ἐνέργεια μία“. δύο τοίνυν φυσικὰς

7 cf. Mt. 14,25 8 cf. Joh. 4,6 9 cf. Mt. 9,2 cf. Mt. 9,32

1–2 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,26–27 4–7 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 23, PG 75,388 D 7–389 B 2 4 cf. Doctrina patrum 13 VI p. 82,6 7–11 cf. Severus Ant., p. 376,7–9 13–16 Leo papa, epist. 165,8 ad Leonem, PL 54,1167 B 8–12; ACO ser. II vol. I p. 300,33–35 19–20 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24–25 21–24 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 14, PG 75,241 B 5–10; ACO ser. II vol. I p. 260,36–39 25 cf. Basilius Caes., PG 29,217 A 3–4

MT

2 δὲ] καὶ M 5 οὖν om. M 6 ἀναγκαῖον M bis 8 κόπον] σκοπὸν T τὸ] τῷ T 10 γλῶτταν] γλῶσσαν M 14 αὐτὴν] αὐτῆς M θεότητός τε καὶ T 16 διηγόρευεν] προδιηγόρευεν M 17 κοινωνικῶς τε καὶ T 20 ἐνεργεῖ¹] ἐνήργει M ἐνεργεῖ²] ἐνήργει M 22 ἔχειν om. T

habuit sicut „consubstantialis patri,“ haec operabatur diuinitus per formam tamen humanam, quae autem assumpsit ex nobis ut „consubstantialis nobis“, haec operabatur humanae, sed non ut purus homo, sed ut humanatus deus. ait namque in Thesauris sacratissimus Cyrillus „est cognoscere in hoc ipso utraque in eo“, „deus enim uerus in carne et caro uera in deo, ex quibus enim oportuit cognoscere eum deum haec diuinitus operatur, et ex quibus necessarium erat hominem uere eum uidere haec facit et dicit dispensans mysterio ueritatem.“ nam *ambulare* corporalibus pedibus et cum labore *iter facere* et per linguam loqui humanae naturae opus exstiterat, membra uero *paralytici* uerbo saluare et *muti* ad articulate sonandum linguam aptare et laborantibus atque oneratis multitudine peccatorum et egritudinum remissionem <et resurrectionem> concedere opera sunt diuinae uirtutis. sed non alterum absque altero factum est et ad medium producendus est sanctissimus Leo in epistula ad Leonem imperatorem haec asserente: „in tantam unitatem ab ipso conceptu uirginis deitate et humanitate conserta, ut nec sine homine diuina nec sine deo agerentur humana.“ en manifestae hic pater asseruit, quia in personae unitate communiter et non disiunctae neque confusae utraque natura operata est quod naturale eius erat et proprium, ut et deus esse credatur et dispensationem credibilem faciat. unus ergo existens dominus noster Iesus Christus „perfectus in deitate et perfectus idem ipse in humanitate“ operatur ut deus, operatur uero et ut homo dualitate naturarum etiam duas naturales operationes explens. „quae enim alterius generis alteriusque naturae sunt“ secundum sapientissimum Cyrillum „eandem operationem habere nullus sapiens dabit, sed sicut dissotiatam habent naturae siue qualitatis rationem, ita et differentem reddent operationem.“ sicut et magnus Basilius in libro aduersum Eunomium colligit quoniam „diuersarum naturarum non est

VP CBR MNL

1 operabatur] operatur N 2 assumpsit] adsumpsit CB ex] et M¹ ut] ex in R consub-
stantialis] cumsubstantialis VP 3 ut²] t V¹ om. B MNL humanatus] umanatus B deus]
dominus M¹ namque] enim L thesauris] tesauris C¹B 4 cyrillus] cyrrillus P cyillus B
ipso] christo R 5 carne] carnem N uera] uero V cognoscere] cognoscere VP agnoscere
R deum] dominum CR 6 operatur] operator V operatus L et¹ om. BR necessa-
rium] necessarius M² uere] uero CR facit] fatit V 7 mysterio] misterio VP R L pedibus
corporalibus L 8 opus] opos B¹ honus R exstiterat] extiterat V¹ CB M existerat N
extiterit L membra] menbra L paralytici] paralitici P CBR L paralici N 9 saluare]
sanare M¹ muti] muni B¹ ad om. V¹ articulate] articula ad articute M¹ ad articula ad
articulare L 10 oneratis] onorantis V honeratis R MN egritudinum] egritudinem M¹ καὶ
ἀνάστασιν = <et resurrectionem> om. VP CBR MNL 11 et om. V 12 epistula] epistola NL
imperatorum] imperatore N 13 asserente] asserentem M tantam] tantum V L humanitate]
humanitatem P humanita C¹ umanitate B conserta] certa M¹ 13 – 14 conserta ut]
consertant R 14 en] hen N 15 personae unitate] persona ciuitate V¹ disiunctae] disiuncte L
16 natura] nara V¹ naturae B naturale eius] natura leuis R et ut N et² om. CBR
credatur] credebatur M¹ 17 dispensationem] dispensatione B credibilem] credibilem P exsi-
stens] ex. sistens B ras. existens R MNL 18 humanitate] umanitate P operatur²] operator V
operatus L 19 et om. CR L 20 enim] e.nim B ras. cyrillum] cyrrillum P 21 eandem]
eadem V 21 – 22 habere ... operationem om. L 21 sed om. P dissotiatam] dissociatam CR
naturae] naturas CBR naturam M 22 siue] sine V qualitatis] qualitas CR et² om. L
23 aduersum] aduersus MNL eunomium colligit] eonmium collegit CBR naturarum diuersarum
MNL

θελήσεις ἤτοι θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἐνὸς τῆς ἀγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ὀρθοδόξως πρεσβεύομεν καὶ οὕτω πᾶσι τοῖς φιλοχρίστοις φρονεῖν διὰ τοῦδε ἡμῶν τοῦ εὐσεβοῦς ἰδίκτου διαγορεύομεν.

- 5 Δεχόμεθα δὲ καὶ σεβαζόμεθα τὰς ἀγίας καὶ οἰκουμενικὰς πέντε συνόδους· τὴν ἐν Νικαίᾳ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτῶ πατέρων κατὰ τῆς Ἀρειανικῆς συνεδρευσάντων μανίας, οἱ καὶ τὸ θεῖον τῆς πίστεως συνεργίᾳ τῆς τριαδικῆς καὶ ὁμοτίμου θεότητος ὠροθέτησαν σύμβολον, καὶ τὴν ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ ἡμῶν καὶ βασιλίδι πόλει τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα κατὰ τῆς Μακεδονιανῆς πνευματομάχου γνώμης ἅμα καὶ γλώττης καὶ Μάγνου τοῦ
- 10 Ἀπολιναριστοῦ συνηθροισμένων πατέρων, οἱ καὶ συμπνοίᾳ τοῦ ἁγίου πνεύματος τὸ λεχθὲν μέγα καὶ σεβάσμιον ἐφηρμήνευσαν σύμβολον τὰ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὅτι θεὸς βεβαιώσαντες δι' ὧν ἀνέπτυξαν ἐκτυπώτερον, καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ συνειλεγμένην τὸ πρότερον, ἣς ἐξῆρχον Κελεστίνος καὶ Κύριλλος οἱ σὺν τῷ δεσπότῃ Χριστῷ καὶ ἀδιαιρέτῳ θεῷ ἡμῶν τὸν διαιρέτην Νεστόριον σὺν τῇ αὐτοῦ βεβήλῳ καὶ κακοδόξῳ δόξῃ κατέκριναν.
- 15 πρὸς τούτοις ἔτι περιπτυσσόμεθα τὴν τῶν ὅλων σφραγίδα καὶ κύρωσιν τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα καὶ ἀριθμῷ καὶ πλήθει τετιμημένων πατέρων, ὧν τῆς εὐσεβείας τῇ μάστιγι Διόσκορος καὶ Εὐτυχῆς συνεπλήγησαν καὶ τῇ τῆς δυσσεβείας κάρᾳ τὴν ἱερωσύνην συναπετμήθησαν. δεχόμεθα δὲ καὶ τὴν ἐν χρόνοις Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐν τῇ λεχθείσῃ θεοφυλάκτῳ ἡμῶν καὶ πανευδαίμονι πόλει
- 20 κεκροτημένην σύνοδον κατ' Ὁριγένους καὶ Διδύμου καὶ Εὐαγρίου τῶν θεομάχων <καὶ

2 1. Joh. 5,20

13 cf. ACO II 1,2 p. 127,3

MT

3 τοῦδε] τε M 6 δέκα καὶ ὀκτῶ] δεκαοκτῶ M 7 συνεργίᾳ] συνεργείᾳ T 10 ἁγίου] παναγίου T
 11 ἐφηρμήνευσαν] ἐφερμήνευσαν M ἐπηρμήνευσαν T 12 συνειλεγμένην] συνηλεγμένην T
 τὸ om. M 13 ἐξῆρχον] ἐξάρχων T 20 κατ'] καθ' MT 20–852,1 et obscena ... scripta = <καὶ ... συγγράμματα> om. MT

una operatio.“ duas igitur naturales uoluntates et duas naturales operationes in dispensatione incarnationis unius sanctae trinitatis domini nostri Iesu Christi *ueri dei nostri* recte sentientes praedicamus et ita omnibus amatoribus Christi sapere per praesens nostrum pium edictum annuntiamus.

Suscipimusque et amplectimur sanctas et uniuersales quinque synodos: quae in Nicaea trecentorum decem et octo patrum, qui aduersus Arrianam consederunt insaniam, qui cooperante trina et conglorificanda deitate sacrum fidei symbolum terminarunt, et quae in hac a deo conseruanda nostra regia ciuitate, in qua centum quinquaginta, qui aduersum Macedonianam rebellem spiritus intellegentiam simul et linguam et Magnum nomine Apollinaristam congregati sunt patres, qui et inspiratione sancti spiritus praedictum <magnum et> uenerabilem interpretati sunt symbolum de sancto spiritu, quod deus est confirmantes per ea quae manifestius reserarunt, et quae prius in Epheso congregata est, cuius auctores fuerunt Caelestinus et Cyrillus, qui cum Christo domino atque inseparabili deo nostro diuisorem Nestorium cum sua prophana et maligna secta condemnarunt. cum eis quoque amplect<imur> harum omnium signaculum [firmamentumque] ac confirmationem sanctum Calcedonensem concilium sexcentorum [super] triginta et numero pariter et multitudine honorabilium patrum, quorum pietatis flagello Dioscorus et Eutyches cruciati sunt et cum inpietatis uertice de sacerdotio abscisi sunt. suscipimus quoque et quae in temporibus Iustiniani diuae memoriae in praedicta a deo conseruanda nostra felicissima ciuitate complosa est synodus contra dei inpugnatores Origenem, Didimum et

VP CBR MNL

1 uoluntates] uoluntates C	operationes et duas naturales uoluntates V	2 ueri] uiri V ¹	2 – 3
ueri dei nostri <i>om.</i> N	3 sentientes] sencientes C ¹	ita et omnibus N	sapere] sape V ¹ saperae
B ² praesens] praesentem CR	praesen B ¹	4 edictum] aedictum N	annuntiamus] adnuntiamus CB
5 suscipimusque] suscepimusque CBR	amplectimur] amplectimus N	quinque]	
quinqua R	synodos] sinodus P CB	nicaea] icaea V	nicea CB MNL nicena R
trecentorum] tencentorum V ¹	decem et octo] X & VIII P	aduersus] aduersas C	arrianam]
arrinam V	7 et ¹] atque R	conglorificanda] glorificanda V	symbolum] symbulum VP
simbolum N	terminarunt] terminarent CBR	8 in ¹ M ² <i>add.</i>	hac] ac B ¹ regia] regi V
centum quinquaginta] CL CBR	quinquaginta] quinquaginta P	aduersum] aduersus L	9
macedonianam] macedoniam V R M ¹	macedonia B NL	macedonium M ²	intellegentiam]
intellegentiae B	intellegentia N	intelligentiam R L	simul] semul C
10 apollinaristam]	apolinaristam CBR	congregati sunt] congregans L	patres] patris CR
et <i>om.</i> CR	inspirationem] inspiratione V	inspirationem CB NL	11 μέγα καὶ = <magnum et> <i>om.</i> VP CBR MNL
uenerabilem] uenerabilis V ¹	uenerabiliem V ²	symbolum] symbulum VP	spiritu] spiritus N
12 ea] aea V	manifestus] manifestus V ¹	reserarunt] reserauerunt V	epheso] efeso C
efeso B	13 auctores] autores P L	caelestinus] celestinus V BR L	cyrillus] cyrillius VP NL
inseparabili] inseparabili V	inseparabili P CBR	inseparabile M	14 deo] dei M ¹ prophana] inprofana M ¹
profana M ²	condemnarunt] condempnauerunt M	condempnarunt R L	15 περιπτυσσόμεθα = amplect<imur>] amplector VP CBR MNL
15 – 16 καὶ κύρωσιν = [firmamentum-que] ac confirmationem VP CBR MNL	15 [firmamentumque]] firmamentuque MNL	ac] eorum	
CBR	15 – 16 ac confirmationem] aconfirmationem M ¹ N	ad confirmationem L	16 sanctum]
secundum L	calcedonensem] calchedonensem P	calcedonensem C ² N	calcedonense ML
[super] ²	triginta] treginta C ¹	17 pietatis] piaetatis V	pietas CBR
eutyches] utyches V	eutyches P ¹ MNL	eutiches CR	eotiches B
18 inpietatis] impietatis CB MNL	uertice]		
uerticae P	sacerdotio] sacerdocio V R	abscisi] abscissi L	suscipimus] suscepimus CBR
20 complosa] conplosa CB N	est ciuitas synodus R	synodus] sinodus C ² B	dei C ² <i>add.</i>
inpugnatores] impugnatores L	originem] originem V M ¹ N	didimum] didymum P M	

μιαρὰ τοῦ Θεοδώρου Μοψουεστίας καὶ Ἰουδαϊκὰ συγγράμματα) ἀνατροπῇ δὲ τῶν κατὰ τῶν δεκαδύο κεφαλαίων τοῦ πανευφήμου Κυρίλλου Θεοδωρίτῳ πεπονημένων καὶ ἀναιρέσει τῆς λεγομένης Ἰβὰ γεγράφθαι πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην ἐπιστολῆς. ταύτας δὴ τὰς οἰκουμενικὰς καὶ θεολέκτους συνόδους οἷον τινα κληῖρον οὐράνιον τοῖς τῆς ψυχῆς ταμείοις
 5 ἐναποθέμενοι καθάπερ νοητοὺς μαργαρίτας τὰ παρ' αὐτῶν θησαυρίζομεν δόγματα, καὶ οὕσπερ ἀπεβάλλοντο καὶ ἀνεθεμάτισαν ἀνεθεματίσαμεν καὶ ἀπεβαλλόμεθα. καὶ οὕς εἰσεδέξαντο δεχόμεθα καὶ πατέρας ἡμῶν ἐγγραφόμεθα.

Ἀναθεματίζομεν δὲ πᾶσαν αἵρεσιν ἀπὸ Σίμωνος ἄχρι καὶ νῦν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ παρεισδύσασαν καὶ τὴν τῶν πιστευόντων εἰρήνην τε καὶ ὁμόνοιαν περισχίσασαν, πρὸς
 10 τούτοις δὲ πᾶσιν ἀναθεματίζομεν καὶ ἀποβαλλόμεθα τοὺς τῶν κενῶν καὶ νέων δογμάτων αἵρεσιάρχας καὶ ἀντιλήπτορας, φαμέν δὴ Θεόδωρον τὸν τῆς Φαράν γεγεννημένον ἐπίσκοπον, Σέργιον τὸν τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως γενόμενον πρόεδρον, τὸν τούτου ὁμόφρονα καὶ ὁμότροπον τὴν ἀσέβειαν, ἔτι δὲ καὶ Ὀνώριον τὸν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπαν γενόμενον, τὸν κατὰ πάντα τούτοις συναιρέτην καὶ σύνδρομον
 15 καὶ βεβαιωτὴν τῆς αἱρέσεως, καὶ Κῦρον τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπισκοπήσαντα, ὁμοίως Πύρρον, Παῦλον, Πέτρον, τοὺς τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως προεδρεύσαντας, καὶ πρὸς τούτοις Μακάριον τὸν τῆς Ἀντιοχείων γενόμενον ἐπίσκοπον, Στέφανόν τε τὸν αὐτοῦ μαθητὴν, καὶ τὸν ἄφρονα Πολυχρόνιον καὶ πάντας τοὺς <φρονήσαντας ἢ> φρονούντας ἢ μέλλοντας φρονεῖν ἐν θέλημα καὶ μίαν ἐπὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας
 20 ἐνέργειαν.

Τούτων οὕτως ἀπάντων ὑπὸ τῆς ἀγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς ἑκτῆς συνόδου διατυπωθέντων <καὶ διὰ ὑπογραφὴν τῆς ἡμῶν ἀνδρείας βεβαιωθέντων> SANCIMUS, ὥστε μηδένα

MT

2 πεπονημένων] πεπονημένων M 6 ἀπεβάλλοντο] ἀπεβάλοντο MT 9 περισχίσασαν] περισχύσασαν
 T 10 κενῶν] καινῶν MT 14 συναιρέτην] συναναιρέτην M 18 qui sapiunt et = <φρονήσαντας
 ἢ> om. MT 19 τῆς om. M 21 ὑπὸ τε τῆς M 22 et per ... confirmatis = <καὶ διὰ ...
 βεβαιωθέντων> om. MT

Euagrium et obscena Theodori Mobsuesteni et Iudaica scripta et refutationem opusculorum Theodoriti aduersum duodecim capitula famosissimi Cyrilli et abolitionem epistulae quae dicitur Hibe ad Marim Persam scriptae. haec itaque uniuersalia et a deo conscita concilia sicut quandam hereditatem caelestem in cordis conclauis reponentes tamquam intelligibiles margaritas ab eis thesaurizamus dogmata, et quos refutarunt atque anathematizarunt anathematizamus atque refutamus, quosque suscipiunt suscipimus patresque nostros scribimus.

Anathematizamus autem heresem quae a Symone usque nunc in dei ecclesiam introducta est ad discindendam pacem atque unianimitatem credentium, super haec omnia anathematizamus atque refutamus et eos qui superuacuorum atque nouitiorum dogmatum hereticos auctores atque fautores [secuti] sunt, dicimus autem Theodorum, qui fuit Pharanitanus episcopus, et Sergium, qui fuit huius a deo conseruandae nostrae regiae urbis antistes, huic consentaneum et moribus atque impietate parilem, adhaec et Honorium, qui fuit antiquae Romae papa, horum haereseos in omnibus fauorem, concursorem atque confirmatorem, et Cyrum qui fuit Alexandrinorum episcopus, similiter Pyrrhum, Paulum et Petrum huius regiae nostrae ciuitatis praesules, et una cum eis Macarium qui fuit Antiochenorum episcopus et Stephanum eius discipulum atque Polichronium dementem et omnes qui sapuerunt et sapiunt uel futuri sunt sapere unam uoluntatem et unam in dispensatione saluatoris nostri Iesu Christi operationem.

His omnibus ita a sancto hoc et uniuersali sexto concilio constitutis et per subscriptionem nostrae fortitudinis confirmatis SANCIMUS, ut nullus omnium aliud quicquam de

VP CBR MNL(6)

1 euagrium] euacrium CR uacrium B obscena] obschena P mobsuesteni] mopsuesteni P CR
iudaica] iudaico VP iudieica C¹ 2 theodoriti] theoderiti V theodoricia CR theodori N
aduersum] aduersus ML famosissimi V famosissimi B et om. P CBR MN
abolitionem] abolitione CBR MNL epistulae] aepistulae C 3 hibe] ibae C M ibe NL
scriptae] scriptam B itaque] itace que V¹ a om. N 4 conscita] consecta L 4–5 reponentes
tamquam] reponens tam CBR 5 intelligibiles] intellectuales CBR intellegibiles N 6 anathe-
matizarunt] anathamizarunt VP M anathimatizarunt CB anathematizamus] anathimatizamus CB
atque L expl. quosque] quoque P¹ suscipiunt] suscepunt R MN suscipimus] suscepimus
CB 8 anathematizamus] anathimatizamus CB symone] simone P B 9 introducta] interducta
V inintroducta N discindendam] discendendam V M¹N unianimitatem] unitatem V
unanimitatem P C 10 anathematizamus] anathimatizamus C¹B κενών = superuacuorum] superua-
cuorum N¹ nouitiorum] nubitiorum V nobitiorum P nouiciorum CBR N 11 hereticos]
hereticus V B¹ haereticos P auctores] auctorens V ἀντιλήπτορας = fautores [secuti] sunt VP
CB MN autem] enim B 12 pharanitanus] faranitanus V CBR pharitanus N 13 antistes]
antestis V B¹ antestites CB¹ consentaneum] consentanium C¹B impietate] inpietate P
impietatem N 13–14 honorium] honorum V honiorum P¹ onorium B 14 haereseos]
inhereseus C hereseus B¹ hereseos B²R MN fauorem] fauctorem VP concursorem]
concursorum CR om. M 15 cyrum] cyrus M¹ pyrrhum] pyrrum CR MN phyrrum B
16 ciuitatis] ciuitates CB praesules] praesoles CB¹ macarium] macharium C¹ M 17 antioce-
norum] antheocenorum V antiochenorum P R anthiocenororum N et om. VP B stepha-
num] stephanum V sthephanum P stephanus N discipulum] discipulus N polichronium]
polichronium R polychronium N 18 qui sapuerunt] quis apuerunt B qui sapierunt R futuri
sunt sapere] futurissapere N uoluntatem] uolontatem C unam operationem in CBR 19
dispensatione] dispentione V¹ dispensationem N operationem om. CBR 20 ita] itaque M
sancto ita sancto hoc V sancto ita a sancto hoc N hoc om. M per om. B 20–21
subscriptionem] scriptionem R M 21 sancimus] sancimus CB scimus R sancimus et ut V¹
omnium] quoque CBR (mm-qq) omnibus M

τῶν πάντων ἕτερόν τι περὶ τὴν πίστιν περιεργάζεσθαι ἢ καινοτέρου δόγματος ἐφεύρημα μηχανήσασθαι ἢ ὅλως περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας διδασκαλίαν, ἔμφασιν ἢ λόγον ἀνακινεῖν. ἅπαντες γὰρ οἱ ἱεροὶ καὶ ἔκκριτοι πατέρες <ἡμῶν> ταῖς φύσεσι τὰ θελήματα καὶ τὰς ἐνεργείας διδάσκουσιν ἐπεσθαι, καὶ ὥσπερ δύο φύσεις ἐπὶ Χριστοῦ

5 πεπιστεύκαμεν, οὕτω καὶ δύο φυσικὰς θελήσεις ἦτοι θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας δοξάζομεν.

Ταῦτα τῆς ἀληθοῦς εἰς θεὸν ὁμολογίας τὰ δόγματα·

Ταῦτα τῶν εὐαγγελικῶν τε καὶ ἀποστολικῶν φωνῶν τὰ κηρύγματα·

Ταῦτα τῶν ἀγίων συνόδων καὶ τῶν ἐκκρίτων καὶ πατρικῶν γλωσσῶν τὰ διδάγματα·

10 Ταῦτα *Πέτρος ἡ πέτρα* τῆς πίστεως, ἡ κορυφή τῶν ἀποστόλων, ἀνόθευτα παρεφύλαξεν· Ἐν ταύτῃ τῇ πίστει καὶ ζῶμεν καὶ βασιλεύομεν καὶ τῷ συμβασιλεύοντι θεῷ συμβασιλεύειν αὐθις ἐλπίζομεν·

Ταύτῃ συνεκδημεῖν ἐντεῦθεν εὐχόμεθα καὶ τῷ τοῦ Χριστοῦ παρίστασθαι βήματι·

ἐπὶ ταύτην ἅπαντας τὴν ὁμολογίαν προτρέπομεν καὶ συλλατρεῦειν ἡμῖν τῷ θεῷ προσκα-
 15 λούμεθα, ἐπ' ὅρους ὑψηλοῦ τῆς βασιλείας ἐστῶτες κηρύττομεν καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης τὴν πάνδημον ἑορτὴν εὐαγγελιζόμεθα. ἢ ποτε γὰρ τῶν φιλοχρίστων διχόνοια νῦν εἰς ὁμόνοιαν μετεχώρησε, τὰ τῶν αἵρετικῶν συνετρίβησαν σκάνδαλα καὶ τὴν ἰδίαν ἀξίαν ἢ πίστις ἀνεκομίσαστο ταῖς αὐτοῦ ἐκκλησίαις τοῦ Χριστοῦ μεσιτεύσαντος· αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ λύσας τοῦ φραγμοῦ τὸ μεσότοιχον καὶ τὰ τῷ χρόνῳ διεστῶτα
 20 συμβιβάσας εἰς ἑνωσιν. *εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα*, καὶ μία σήμερον ἐν θεῷ ἡ ἐκκλησία·

Εἴ τις οὖν φιλόχριστος καὶ φοβεῖται τὸν κύριον καὶ τῆς ἐλπιζομένης σωτηρίας ὀρέγεται, ταύτης ἐχέσθω τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· οὐ γὰρ ἐστὶ δι' ἄλλης πίστεως σῶζεσθαι· εἰ δέ τις ἀνθρωπίνοις μὲν προσώποις χαρίζεται, τὴν δὲ πρὸς θεὸν ἀγάπην ζηλωτικῶς οὐκ ἐνδείκνυ-
 25 ται καὶ τὴν παροῦσαν ἡμῶν εὐσεβῆ παραλογίζεται διαγόρευσιν. εἰ μὲν ἐπίσκοπός ἐστιν ἢ κληρικός ἢ καὶ μοναχικὸν περιβέβληται σχῆμα τὴν τῆς καθαιρέσεως ἀποτίσει

10 cf. Mt. 16,18

22 cf. Col. 3,22 etc.

13 cf. 2. Cor. 5,10

cf. 2. Tim. 3,1

15 cf. Mt. 17,1

18 – 19 cf. Eph. 2,14

20 cf. Eph. 4,5

MT

1 περιεργάζεσθαι] ἐργάζεσθαι T
 ἐαυτοῦ T

3 nostri = <ἡμῶν> om. MT

5 οὕτω] οὕτως M

18 αὐτοῦ]

fide satagat uel noui dogmatis adinuentione[m] machinetur aut penitus de una uoluntate et una operatione docendi indicium uel sermonem commoueat. omnes enim sancti et probabiles patres nostri sequaces esse naturarum uoluntates <et operationes> annuntiant, et sicut duas naturas in Christo credimus, ita et duas naturales uoluntates et duas operationes praedicamus.

5

Haec sunt uerae in deum confessionis dogmata!

Haec sunt euangelicorum atque apostolicorum uocum praedicationes!

Haec sunt sanctorum conciliorum et probabilium paternarum linguarum didagmata!

Haec *Petrus qui e[s]t petra* fidei et princeps apostolorum intemerata seruauit!

In hac fide et uiuimus et regnamus et conregnanti nobis deo conregnare denuo speramus! 10

Hanc comitem [hinc recedentes] habere deposcimus et cum hac *ante Christi tribunal* assistere!

Ad hanc confessionem omnes hortamur et deseruire deo nobiscum inuitauimus, super montem excelsum imperii stantes praedicamus atque ecclesiasticam pacem totius populi solemnitate[m] annuntiamus. nam illa quondam Christi dilectorum dissensio nunc in 15 concordiam uersa est, haereticorum contrita sunt scandala propriamque dignitatem haec fides indepta est ipso Christo suis ecclesiis mediante. *ipse est igitur pax nostra, qui soluit medium maceriae parietem* et quae per tempora dissidebant in unanimitate[m] conciliauit.

unus dominus, una fides, unum baptisma, una in deum nunc est ecclesia!

Si quis igitur Christi amator est et metuit dominum optatamque salutem *desiderat*, 20 hanc fidem orthodoxam teneat! nec enim erit per aliam fidem saluari. si quis uero hominum quidem personis gratiam exhibet, caritatis autem in deum emulatorem se non demonstrat praesentemque piam nostram constitutionem non recipit, si quidem episcopus est uel clericus aut monachicum circumdatus est habitum, depositionis paenam

VP CBR MN

1 adinuentione[m]	adinuentionem N	machinetur]	maccinetur V N	penitus]	paenitus P C	pe-
netus B ¹	uoluntate]	uoluntate C	2 indicium]	indigium B ¹	inditium N	commoueat]
commoneat M	3 patres]	patris M ¹	uoluntates]	uoluntati C	uoluntati BR	καὶ τοὺς
ἐπεργείας = <et operationes> om.	VP CBR MN	annuntiant]	anuntiant VP	adnuntiant CBR		
4 credimus]	cre<di>dimus?	uoluntates]	uoluntates CB ¹	5 operationes]	operationis V ¹	6
confessionis]	confessiones CR	7 euangelicorum]	euangeliorum M	atque apostolicorum P ²	<i>marg.</i>	
atque apostolicarum R	apostolicorum]	apostolorum V CB	apostoliquorum N	praedicationes]		
praedicationis V ¹ B ¹	9 e[s]t]	est VP CBR MN	petra]	praeta C ¹	apostolorum]	apostulorum P
apostolorum B	seruauit]	seruabit VP	10 hac]	ac C	conregnanti]	conregnari C ¹ B
conregnauit R	conregnantis MN	11 ταύτη συνεκδημεῖν = hanc comitem [hinc recedentes] VP CBR				
MN	deposcimus]	disposcimus V ¹	hac]	hanc N	christi M ² add.	12 assistere]
CB	13 hortamur]	ortamur CB M	hortamus N	14 ecclesiasticam]	ecclaeisticam P ² N ²	
ecclesiasticam B	populi]	popopuli M	15 solemnitate[m]	sollemnitate[m] R	solemnitate[m] MN	
annuntiamus]	adnuntiamus CBR M ²	quondam]	quod VP	quodam CBR M ¹	quoddam N	
dissensio]	dissentio R	16 concordiam]	cordiam V	concordia M	dignitate[m]	indignitate[m] M
17 indepta]	indempta V ¹ R	est ² om. C ¹ B	18 maceriae]	materiae VP	parietem]	parietam C ¹
pariaetam B	unanimitate[m]	unitatem B	unam uirtutem R	19 una ²]	unum V	σήμερον
= nunc	est]	&est P	ecclesia]	ecclesiae CR	20 amator est]	amatores N
orthodoxiam B	teneat]	tenet C ¹ B ²	tenit B ¹	saluari]	saluatus M	saluati N
22	gratiam]	graciam C ¹	exhibet]	exibet V	caritatis]	clari M
caritas N	in deum C ² add.]					
in dominum R	emulatorem]	aemulatorem M	23 non]	no V	recipit]	recepit CR
24 uel	clericus om. V	monachicum]	monachum VP C ¹ R N	monachi B	monachus M	habitum]
habitu CBR MN	depositionis]	deposicionis CB	paenam]	pen.am V	ras.	poenam B M
penam R N						